PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XI ЛИПЕНЬ — JULY, 1970 ЧИСЛО 7

Second Class Mail registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XI ЛИПЕНЬ, 1970 Ч. 7

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 7 JULY, 1970 VOL. XI

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P.O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

PROMIN

P.O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Пані Галя Гнатишин з Саскатуну. На річній 77-мій Конвенції Канадійської Національної Жіночої Ради, пані Гнатишин зістала обрана головою Ради на каденцію трьох років. Більш обширна стаття — в наступнім числі.

— — — — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Ганна Чубач — Білий лебідь	1
Куди їдемо на вакації	1
К. С. — Етнічна преса домагається рівного трактування	2
С. Гаєвська — Тріюмф української пісні	3
М. Ніжинський — Я — сам	7
Ірина Шох — У незнану дорогу	8
К. Сакалюк — Вечір О. Петлюрової	11
Валерій Шевчук	12
Delores Kozey — The Development of Ukrainian Classical Music	15
Н. Кібець — По Карпатському Підгір'ю	18
Філія Мистецтва — Українська вишивка	20
Відділ для дітей	21
Громадська і родинна хроніка	23
Річні звіти відділів	27
Домашнє господарство	32

— — — — —

ОДЕРЖАНІ КНИЖКИ:

Проф. Іван Огієнко — Українська Культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курс читаний в українськім народнім університеті. З малюнками і портретами українських культурних діячів. Видання третє. Накладом Товариства Волинь, Вінніпег, 1970. Стор. 272.

Ірина Книш — Віч-на-віч із Україною. Горстка радянських вражень. Присвята — памяті Бабуні. Накладом авторки. Стор. 126. Багато ілюстрована історичними світлинами з України. Вінніпег, 1970 р.

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ВИБРАНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — Видання КУК англомовне	$7.50
УКРАЇНЦІ В КАНАДІ — О. Войценко (англомовне)	$7.50
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Янішевська	$0.75
МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (укр. народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКР. ВИШИВОК — С. Стечишин	$1.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.20
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00
НАУЧКА — С. Пауш	$1.50

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

620 Spadina Ave.

Toronto 179, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XI, ЛИПЕНЬ, 1970 Ч. 7

КУДИ ЇДЕМО НА ВАКАЦІЇ?

З кінцем червня закінчується наука в державних і українських школах і багато родин плянують свої вакації. Зміни і відпочинку потребує кожна людина. Живемо в часах, коли кожний в Канаді може собі дозволити бодай на коротку подорож. Одні виїдуть в подорож по Канаді, інші поза її границі, а ще інші поробили собі пляни поїхати в Україну, відвідати рідних або прямо й так подивитись, як живе сьогодні наш нарід в Україні.

Багато гостей, відвідувачів і туристів сподівається цього року провінція Манітоба. Це ж її століття, роковини. В місяці липні, 1870 року, Манітоба, як п'ята з черги була прийнята в склад Конфедерації Канади. Перед тим вона називалася Північно-Західня Територія.

Кожна провінція Канади має певні окремі властивости, які переважають в неї. Манітоба зачислюється до степових провінцій, славиться своїми хліборобськими досягненнями, молочарством, копальнями золота та інших мінералів та з малою кількістю фабрик. Манітобу заселюють різні народи, а між ними великий процент українців. Вінніпеґ, столиця Манітоби ще донедавна уважалась столицею українців Канади і був він колискою українського життя. Тут сформувалась перша українська учительська організація 1907 р., тут будувались перші народні інституції Народний Дім, Просвіта, тут гуртувались перші аматорські і співацькі гуртки, пробивались тут і протоптувались перші стежки до заснування своєї преси, своїх церков та багато іншого. Ювілей Манітоби збігається з ювілеєм часопису „Український Голос", який відмічує цього року свій діямантовий ювілей.

До Манітоби прибуде багато гостей, туристів з інших країн і провінцій а між ними поважне число українців. Довідуємось, що до Манітоби вибирається велика група української пластової молоді, яка плянує таборування, зокрема в осередках де живуть українці в містечках і на фармах. Ця група молоді буде пізнавати як життя Манітоби, так само їй буде цікаво побачити українські фармерські господарства, пізнати побут господарський і громадський в ріжних українських організаціях. Треба сподіватись, що групово приїдуть й інші українські молодечі організації. Ми, манітобці, як господарі нашої провінції міцно засвоїли собі форму нашої української гостинности, тож відчиняємо широко двері наших домів, наших громадських і наукових інституцій для тих, які приїдуть до нас.

Місцевости в Манітобі, які варто звідати, в яких знаходяться осередки громадського життя є славний своїми фестивалями Давфин, біля нього національний парк Райдінґ Мавнтед, 12 миль зід Давфину — Косів належить вже до історії, зате далі на захід є гарне містечко Ґилберт Плейнс, а ще далі на захід на саскачеванській границі славний своїм громадським рухом Роблин, а відти звернувши на північ — Етелберт, Пайн Ривер та інші менші і більші осередки. По другім боці за горами, переїхавши через парк знайдемо чудові українські осередки. Сенді Лейк, славні з своєї українськости Мензі і Овкбирн. Полуднева частина Манітоби заселена українцями — Толстой, Вайта, Сондавн, Сірко, Роза та Стюартбирн і Ґардентон.

При кінці липня і в перших днях червня відбуватиметься Собор УГПЦ у Вінніпезі. Молодь заповнить Колеґію Св. Андрея на площі

Ганна Чубач

БІЛИЙ ЛЕБІДЬ

Білий лебідь із піднятими крильми
В брудній калюжі зоопарку
Виловлює нездійснювані сни
Про синє озеро...
А ми, як діти, дивимось крізь сітку.

Хтось кинув хліба чорного шматок.
І теревенить повнолиця тітка
Про шию лебедя:
— У нього шия, щоб ловити рибу —
Природа дбає про тваринний світ...
А гордий птах розумним оком глипав —

Він бачив сітку...
Така густа, така жорстока сітка,
Як на вдовиці траурна вуаль.
І стало лебедю і боляче, і гірко,
І стало лебедю людей веселих жаль...

Етнічна преса домагається рівного трактування

Спеціяльна Сенатська Комісія для справ масових засобів комунікації слухала 11-го лютого представників Федерації Етнічної Преси Канади і Канадської Сцени. Обидві організації висловили погляд, що потреба в існуванні здорової етнічної преси в Канаді не може бути ніколи досить підкреслена, а, щоб вдержати її при житті, треба багато більше ніж тільки симпатії.

Коли б етнічна преса і Канадська Сцена не були вважали своїм ділом інформувати мільйони іміґрантів про канадські справи, уряд мусів би був заповнити цю величезну прогалину накладом великої кількости грошей. Цей факт, який деколи губиться серед мінливого потоку комунікатів, був підкреслений двома приявними членами парляменту. Чарльз Качча, ліберальний посол з округи Давенпорт, Торонто, самовіддана праця якого, на користь італійських поселенців у Торонті, повинна б діяти, як каталізатор серед інших етнічних груп, — сказав, що, коли б не було Канадської Сцени, — то її треба було би створити, щоб вона служила актуальним потребам. Д-р Стенлі Гайдаш, ліберальний посол з округи Паркдейл, Торонто, заявив, що завдяки самопосвяті редакторів етнічної преси і Канадської Сцени, провінційні і федеральний уряди заощадили величезні суми гроша.

У сьогоднішньому, такому багатому на протести світі, не можна знайти в писаннях етнічної преси ні сліду злої волі, чи осуджування і це її найбільше відрадна риса. Редактори виконували невідкладні завдання, вони хотіли б трохи допомоги, але їх кличем була терпеливість. Хоч вони мали більше причин, ніж хтобудь інший піднести свій голос понад французько-англійський шум, виглядало, що вони мали досить того там, звідки прийшли, тому вирішили говорити спокійно.

Тільки в наслідок запитань сенаторів вийшла на денне світло вістка, що обіцянка прем'єра міністрів з 1960 р. про майже подвійне збільшення федеральних оголошень в етнічних газетах, не була здійснена. Чому справді не повинні етнічні газети Канади одержати рівновартної пропорції у федеральному бюджеті оголошень, який на рік виносить 24 міл. дол., порівнюючи з іншим реґулярними тижневиками. Чи хтось подає в сумнів, що так само, як публікації малих міст вважаються частиною сили нації, так само новоприбулий до Канади оцінює свою етнічну газету. Більше того, він цінить її вище, — як єдиний чинник, який плекає мову його душі. Мільйонами можна транспортувати іміґрантів фізично, але що з духовими потребами кожної людини, які можна заспокоїти тільки в її власній мові?

Нема нічого нового під сонцем. Приходив піонер, він шукав прожитку, він будував церкву, він закладав газету. В 1880-их роках були етнічні газети в Канаді, а відповідно до того як поселювалися нові групи, — зростало і число публікацій, — тепер їх понад 120.

Сподівання, що уряди візьмуть до уваги цю ланку комунікації одної третої частини населеня Канади і будуть трактувати її рівно в кожній ділянці, висловили д-р Й. С. Кіршбавм — президент Федерації Етнічної Преси Канади, Володимир Мавко — секретар Федерації, Чарльз Доджяк — попередній президент Федерації, Л. В. Мокржицький — президент Ново-Канадських Публікацій і пані Б. Б. Ослер — президент Канадської Сцени.

Повідомляємо читачів

Журнал наш в серпні не вийде — це буде час вакацій редакції. Наступне число журнала появиться з датою за серпень-вересень. Однак просимо пам'ятати, що пошта до редакції буде приходити і відходити, тому просимо не здержуватись з висилкою передплат чи надісланням матеріялів для поміщення в журналі.

Дописи, а головно звіти з річних зборів, які досі не поміщені готуються до друку і підуть у числі з вересня.

Редакція і адміністрація бажає всім своїм читачам приємних вакацій і не забудьте відвідати нас, зложити нам візиту, коли будете у переїзді через Вінніпеґ.

РЕДАКЦІЯ.

Манітобського університету побираючи курси українознавства.

І так багато доріг простелились до Манітоби. Вакації, час відпочинку, час зустрічі з давніми і новими друзями та рідним середовищем й як казав Шевченко: „Прогулянка з задоволенням і не без моралі".

Софія Гаєвська

ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Українська Республіканська Капеля була сформована в Києві на початку 1919 року, виїхала закордон з Кам'янця Подільського в кінці березня того ж року. Концертова подорож її простягається на такі країни: Чехословаччина, Австрія, Швайцарія, Франція, Бельгія, Голландія, Англія, Німеччина, Польща, Еспанія, Сполучені Штати Америки, Канада, Куба, Мексіко, Бразилія, Уруґвай, Арґентіна. На протязі від 1919 року до 1926 було до 1000 концертів. Капеля переформовувалась п'ять разів і мала ріжну кількість і ріжний склад співаків — від 75 до 35.

Організація У. Р. Капелі тісно в'яжеться з Департаментом Музичного Відділу при Міністерстві Народної Освіти Української Народної Республіки. Головою цього Відділу був славний наш композитор покійний Кирило Стеценко, а головою етнографічної секції був славний Український дириґент професор Олександер Кошиць. Цих двоє фахових людей на доручення Головного Отамана Симона Петлюри взялись до організації Української Республіканської Капелі під дириґентурою Олександра Кошиця.

Симон Петлюра надавав великого значення концертовій подорожі Капелі. Це була ідея вести пропаганду права і стремління нашого народу до незалежного державного життя. В той час наша армія кровавилась на полях України в боротьбі з червоними й білими окупантами. В той час, коли шаліла велика руїна в Україні, післав отаман Петлюра на захист Україні найціннішу резерву... Українську пісню. Не до представників урядів була та місія — вона була післана від народу українського до народів світу, щоб своєю піснею „голосною, як Господа Слово" заговорити до душі культурних народів про наші змагання до визволення й самостійности України.

Це був виступ українського народу на широку художню арену, на суд музичної критики всього культурного світу, тому що це був вияв чисто народньої творчости українських народних пісень в художній обробці українських композиторів. Це завдання під проводом нашого славного дириґента О. Кошиця У. Н. Р. виконала з великим успіхом. Це був тріюмф української пісні, українського хорального мистецтва, духової культури українського народу. Тисячі рецензій чужинецької та української преси свідчили, що робила більше, ніж наші дипломатичні місії. Про Україну заговорили в пресі. Українці здобули зацікавлення, приязнь між культурними, політичними, громадськими діячами, установами.

Ось наприклад чеський діяч Яромир Нечас, що пізніше був міністром в чеському уряді, пише: „На Україні відіграється тепер велика траґедія, якої значіння зрозуміють народи Европи щойно за кілька років. Без ніякої піддержки, своїми власними силами б'ються українці в краях по кілька раз евакуованих, на полях залитих кровю минулих боїв за свою волю й самостійність... Стіна упереджень ще й досі ділить українців від інших народів, що не знають України та наче навмисне закривають очі на ту стихійну силу, з якої українці в останні часи рвуться до життя... Велике значення мала УРК для Чесько-Українського зближення.. Це є найкраща з усіх місій, які українська влада вислала за кордон... УРК викликає переворот у думках і такою благородною пропаґандою здобуває симпатії для України... Ця українська молодь зі співом на устах, з цією на перший погляд маленькою, але могутньою зброєю йде у світ, який досі для України був такий чужий, пасивний і ворожий". Д-р Бартош в „Сметана" писав: „До цієї пори ми думали, що наш спосіб вокальної музики найвищий. Але українці з рішучою точністю показали нам, що тільки їх спосіб співання є дійсно єдиний правдивий... То була велика культура ушляхотнена людських духом".

Проф. Неєдлі писав: ...„Наче сама природа, самий талант, сама ґеніяльність народу втілилась у тому хорі, до того природне, щире, правдиве, а разом з тим таке високе й оригінальне його уміння... Цього безумовно не можна навчитись, — це є уміння з Божої ласки... О. Кошиць є душею хору. Він посідає справжній дириґентський запал, що поривае хор, який йде за ним з ентузіязмом і повним довір'ям... Покладім руку на серце і смиренно учімся від них, — мистецтво знов стало перед нами в чистій своїй подобі"... Чесько українське братання проявилось вперше в концертових залях... що в українській пісні найбільше промовляє: що це є душа — частина нашої душі, та кров — частина нашої крови.

Дириґент Пражського Глаголу писав: „Тяжко руці писати критику, коли серце співає хва-

лу. Українці прийшли й побідили. Я думаю, що ми тяжко кривдили їх, коли несвідомо й проти їх волі з'єднували їх в одно ціле з народом московським... Українці відріжняються від москалів... зі всіх слов'ян вони є найближчі нам цілою їх вдачею".

О. Кошиць є одним з найбільших музикантів України та один з найбільших европейських дирижерів. Він має все, чого потрібує диригент... багатство інвенції та фантазії... він будує свої строфи повні ріжноманітности та виразности... Його акценти не стріляють одноманітністю... Він відтіняє пишно, але з мірою й смаком. Ефект для нього не метою, але засобом... Він хоче переконати: від серця до серця з таємної ніжности, аж до козацької буйности. Своїм настроєм він володіє суверенно і співаки реаґують на найменший рух його пальця чи руки... Без огляду на всю випрацьованість номера Кошиць раптом захоплюється і творить на естраді вже нові нюанси, — хор стрімголов і сліпо кориться кожному його настрою. Хто хоче пізнати О. Кошиця повинен слідкувати як він будує з цілим своїм південним темпераментом на пробах, як він покоряє, як він похожає, наче ігноруючи співаючий хор, щоб ляснути зразу несподіване „сфорцандо" переляканим сопранам, так що хор розсміється, аж не хоче співать; як посилає поцілунки тенорам за гарний тон, щоб зразу ж знищить їх своїм гнівом. Він дирижер, композитор, етноґраф, промовець захоплюючого і полонюючого злету та невичерпаного дотепу; він — то душа хору, втілена жива українська пісня".

Пів століття минуло як О. Кошиць почав свій тріюмфальний похід з концертами. Час утікає місяцями, роками, а дорогі спогади про УРК, про О. Кошиця світять дорогою зіркою в нашій уяві й пам'яті. — „Чи розумієте, що ви співаєте?" — Пам'яйте, що ви співаєте українську пісню. Вороги її знівечили й обдерли. Ми її відродимо, щоб вона полилася широкою рікою в душу нашого народу". — бувало каже він на пробі. Пісня повторюється кілька раз. Чим далі, тим виразніше вимальовуються обриси твору, чарівні своєю красою. З кожним рухом руки диригента спів удосконалюється. Короткими, але ядерними словами, мімікою розкривається зміст пісні. Стається чудо. В пісні оживає душа, яку вклав у неї майстер. Коли гремить „Славен єси", то дійсно ми всією істотою славимо Творця всесвіту. А в пісні „Ой, чумаче, чумаче" здається непомітними помахами руки наші заворожені істоти розкривають красу українських степів, безжурність, а разом з тим тяжке життя чумаків.

Сам О. Кошиць неначе перероджується, стає частиною пісні, її животворною душею, що підкоряє своїй волі кожний звук від найменшого нюансу до громоподібної октави. Співаємо пісеньку „Задумала вража баба", „Отці" — так він називає октави. — „Покажіть траґедію бідної вдови, коли буря загрожувала знищити її курчат — всі її надії й лишити її в біді. Покажіть, що як став дощ накрапати, особливо „накрапати" співайте так, щоб у слухачів мороз пішов по за шкірою. Ми співом переймаємося долею старої баби самітної, опущеної в байдужому світі.

Антанта для нас була важлива. У Франції вирішалася доля підневолених народів. Нам спочатку не хотіли давати туди візи. Нарешті дістались до Парижу. Пощастило замовити на концерти найліпшу залю. А далі українська пісня зробила своє: французька преса заговорила: „Кошиць, як справжній віртуоз грає на клявятурі голосів і його провід нагадує чари ґіпнотизера цієї прекрасної і на диво рідкої маніфестації мистецтва... Ще ніякий хор, ні французький, ні чужоземний не дав нам нічого подібного... З перших акордів губишся й не знаєш, де ти й уявляєш собі, що ти в якімсь священнім храмі, в якім відбувається чудовий ритуал вічної краси... перед нами жреці і білі жриці реліґії, повної екстазу, захоплені вірою і благочестиво схилені перед чарівником, що кидає й передає свій внутрішній вогонь красномовними домінуючими рухами — улесливими то трагічними, сердитими то благаючими... Музика написана чистою любовю й сльозами... Божественність в цій серафичній простоті.. О раю, відчини твої двері й прийми наші радісні і перероджені душі!.. І все це є в більшій частині, не що інше, як народні пісні, виконані народними співаками...

Кошиць подає знак на атаку... Голоси прокидаються, дуже тихі неначе здалека. Сопрано вишивають чудові варіяції на акомпаніямент голосів чоловіків з закритими губами, що дають ілюзію незримої скрипки... Потім зразу по знаку шефа вибухає буря чоловічих голосів. Ураган гармонії розпросторюється по залі. Заливає сопрано, єдині різкі ноти, які хвилинами вибираються на поверх розбурханої музичної стихії. Все заспокоюється знова... Людські віолончелі заставляють знова дрижати їхню квінту, глухо жагучу до того менту, коли різ-

кий жест шефа не зупиняє все на завмираючій ноті... Це український хор вам проспівав „Страшний Суд"... Тремтяча захоплена заля вибухла оплесками. Пані в ложах посхоплювались зі своїх місць, вигукують своє захоплення. Шість раз Кошиць появлявся на сцені. Всі були схвильовані...

Кошиць є чоловік надзвичайний: Його пальці, руки, голова й ноги мімікують музику. Він є нею одержимий. Він грає своїми голосами. Він їх бере широким, або зовсім непомітним жестом, їх розбуджує, або спускає з ланцюга, усипляє, примушує їх бити водограєм, або примушує їх вмирати. В цьому є іскра Божа... Прихід до нас українців викликав у нас повне щирости бажання їм життя, свободи й процвітання цій країні, так гордій своїм минулим і так вірячій у своє майбутнє".

Професор Сорбони писав до Кошиця: „Не може бути кращої досконалішої пропаганди для того, щоб дати світові пізнати українську націю... Група українців зі співом подорожують по світові. Це чудово. Один вже тільки факт цього заслуговує глибокого здивования й поваги. Не має промов, не роздають брошур ні мап. Тільки співають. І чого ніколи не зроблять ні брошури, ні мапи, ні промови, — бо книжок не читають, промов так само не слухають, — можуть зробити ці пісні... Цей вечір ми себе почували рідко щасливими. Коли всі українці так співають, як член цього хору, тоді цей народ вартий більше ніж своєї волі..."

„Повстань, молода й гарна Україно, що так багато допомагаєш своїм народним звичаєм мистецтву. Стань, як блискуча зірка на яскравому небі свободи". — Так писали Флямандці.

Газета в Голяндії писала: „Яка ритмічна музика України... Ми чули її цілий вечір і не наслухались. Які ми бідні народи Заходу!.. До України мені було цілком байдуже, але тепер я буду битись скрізь за мистецтво цієї країни".

В Англії так само писали: „Українці розумні у виборі своєї пропаганди. Не вірячи в нові нації, що виникли після війни, я слухав концерт з дуже змішаним почуттям. Але вкінці я був цілком переконаний у справедливости їх національних змагань. Нічого подібного Лондон ще не чув до цієї пори".

Берлін „Восіше Цайтунґ" в 1920 р. писав: „Заля повнісенька... Хор починає співати. В данім випадку „хор" та „співаки" не висловлюють нічого, бо це не хор, а орган і кожний з цих семи десятків голосів, то добірна труба органу, та клявіятура звуків, кольоритний регістр. На найменший знак органіста вони починають звучати в наймайстерніший та найточніший спосіб. Те, що вони висловлюють, іноді видається найніжнішим зітханням, могутньою енергією, або дикою оргією... Найтрудніще досягається тут найлегшим способом, наче жартуючи. Іноді просто засмієшся від радощів подумавши, як то одна артистична воля може так запанувати над цілістю! Є там одна народня пісня: Хор співає стримано та сумно. Мелодія лине як легкий вітрець у літню нічку. Уява малює пейзаж: широке поле, жита під подихом літнього вітру, луги, а на них пасуться коні. Безкраїй степ покритий буйною рослиною. Тихе бреніння. Мовчазна самотність заснулої ріки... Оддаль видно невеличке село. Місяць осяває його своїм блідим промінням, а закохані пари милуються там на вулицях... Ось залунав голос когось у білій сорочці... Я чую легке „тьох" коло мого серця. Гостра радість заливає мене до самісінького горла. Ніколи не чув я нічого подібного так прекрасного! Це голос повний насолоди, а одночасно горя, й гіркого, як та м'ята та полинь, що своїми пахощами заливає степ у темну ніч... Хочеться кричати від печалі та втіхи! Здається, що ця пісня звалась „Баришполь". Так само я не знаю як звався цей скромний блондин, що потому так вдячно вклонявся публиці".

Так само Швайцарія писала похвали: „Хор передає душу української народної музики... Коли український народ справді передає такі твори мистецтва, ми стоїмо перед феноміяльним явищем... Хоч ми тут і маємо діло з народними піснями, але їх склад та гармонія такі тяжкі та складні, що вони дають найвищу атестацію музичній культурі України... Все, що хор співав носило на собі ознаку найвищої зверхности!..

У вівторок 26 вересня 1923 року український хор під орудою А. Кошиця приїхав до Америки. Як і всюди в Европі американська критика зустріча й прийняла хор з великим ентузіязмом. Кожна газета на всі лади підкреслювала художні якости хору. Не буду повторятися й цитувати ці похвали, „бо то була, — як писала The Nation XI. 2. 1922 „Найшляхотніша й морально найсуворіша річ у світі — перфекція".

„Свобода" з 13/X 1923 року писала: „Настав день концерту. Коло Карнегі много зібралося людей, які не могли дістати тікети, сумно мусіли вертати домів. Буря оплесків залунала

по залі і держала пару мінут і знов ще гучніше, коли вийшов сам дириґент Олександер Кошиць. Сотки квітів посипались градом на сцену. Певно думаєте, що я опишу про спів? Ні! Я не в силі його хвалити, бо щоб про їх спів писати, треба мати велике музичне мистецтво. Тільки то скажу: Вони своїм співом занесли мене в рідне село під рідну стріху, де чув я матірну пісню, як над колискою співала, де чув, як хлопці й дівчата прийшли щедрувати, а літом, як співали на гулянці, і все те так дороге передали вони мені піснею, та не тільки мені, але всім тим, які покинули рідну землю, шукаючи кращої долі на чужині. А що ж чужинці? Вони просто очаровані тією мелодією, якої ще не чули, нагороджували дириґента та його хор безустанними грімкими оплесками. Хор виїхав з Нью-Йорку, лишаючи за собою славу, не тільки славу хору, але й славу національну, бо ж всякі часописи заговорили про Україну і її теперішнє положення". Підписано Т. Татаринський.

Газета „Америка" писала: „Не диво, що українці в Америці так радо вітають цих народних робітників... Хто мав нагоду зустрінутися з Українським Хором, зразу пізнав, що має до діла з високо ідейними людьми, свідомими українцями. А вже сам дириґент має на думці тільки одне: „виспівати волю України". Українська Католицька Дієцезія підносила вагу Українського Національного Хору для піднесення національного духа серед американських українців. За це ім'я хору буде записано золотими буквами в історії української еміґрації в Америці".

Представник Західного Українського Уряду д-р Лука Мишуга підкреслив, що приїзд співаків з над Дніпра вітають так щиро українці, бо в тріюмфах Українського Державного Хору ми добачаємо не тільки тріюмф української пісні, але й тріюмф української культури взагалі. Український хор передав світові відроджену українську культуру і заразом і відроджену українську державність... І оживе не тільки добра слава України, але й сам Україна. Тоді згадають і тих славних синів, що українською піснею боронили право рідної землі.

Л. Цегельский писав в „Америці": Цей хор буде епохальним для українства в Америці. Він навчить, що ми не такі то вже парії, щоб нічим не почванитись перед чужими людьми, хоч би й перед великою Америкою. А по друге, що признання світу здобувається великими жертвами життя і крови та великою творчістю людського духа на полях штуки чи знання, бо світ клонить голову перед великим тріюмфом духа".

„Народне Слово" з Пітсбургу писало: „Спів хору та його мистецькі звуки то тайна і тому його виступ надзвичайний і надчудовий. Батько Кошиць не диригент, ні не професор — він Прометей, який Бог знає звідки набирає крилами чару ангельської надземної краси і сипле його до дна людських душ".

Кілька слів про Олександра Кошиця.

Духовний зв'язок О. Кошиця з Шевченківською добою має своєрідний реальний ґрунт. Його прадід був парохом в селі Керилівці, де народився Т. Шевченко. Разом зі зростом культу Шевченка серед українського народу зростав і пієтизм до Шевченка у діда майбутнього ґеніяльного дириґента О. Кошиця. Перекази діда про Тараса Шевченка, а потім оповідання батьків впливали на душ юнака Олександра. Може несвідомо для нього самого на всій його діяльності відбилася „печать Шевченкового Духа".

Як і Тарас Шевченко прибрав просту народню мову в блискучі шати, що всіх нас захоплює, так само О. Кошиць прибрав у роскішні шати українську народню пісню. До останнього дня працював Олександер Антонович над українською народною піснею. Він наче останній могікан тієї доби, в якій дорогоцінними перлами виблискують імена Шевченка, Франка, Драгоманова, Костомарова, Куліша, Коцюбинського, Лисенка, Садовського, Заньковецької, Антоновича, Грушевського.

Помер Олександер Антонович Кошиць 1-го вересня 1944 року.

Проф. Вадим Щербаківський так писав про Олександра Кошиця: „Великий ґеній, останній кобзар, останній композитор і творець дириґент школи Лисенка, що мав найглибші українські народні і церковні співочі традиції, традиції старої ще заповітної реліґійної України... Помер Боян України, що розніс по всьому світі останню лебедину пісню України. Своє палке серце, тремтяче скорботами України, болюче болями Батьківщини, він поніс у світ і там у пісні давав його всім, як причастя божественної невмирущої краси. Серед темної бурхливої ночі української еміґрації він запалохкотів як смолоскип, і навіть озарив увесь світ, щоб здивувати його і показати нашу пісню, нашу славу, нашу правду. „Правду України, без золота й без каменю, без хитрої мови, а голосна та правдива як Господа слово".

Помер „Боян України, що розніс по всьому світі останню лебедину пісню України. Мало

вже залишилось між живими „жреців і жриць повних екстазу, що виконували народні пісні, благочестиво схилені перед чарівником диригентом в ритуалі вічної краси".

Святкуємо багато ювілеїв. Чи не варто б згадати ясну захоплюючу подію в історії Української Визвольної Боротьби — Тріюмф Української пісні за кордоном. Згадаймо і покажім українській молоді, а особливо співакам, чому й як українська пісня здобувала славу для нашого народу.

Тяжко слухати довгі сухі промови. Але іноді доповідач переймається змістом і зацікавлює слухачів. Отаке сталося в Ню Гевен на доповіді про Тріюмф Української Республіканської Капелі. Рецензії музичного світу так зацікавили слухачів, що короткою здавалась моя понад годинна доповідь. Чудові співи Ганни Шерей під акомпаніямент Оксани Шавес ще більше прикрасили ювілейне свято У. Р. К.

УНІВЕРСИТЕТ БАТЬКІВ

Я – САМ!

Кожна нормальна дитина прагне наслідувати дорослих, копіювати їх дії, вчинки.

Ось дворічний Андрійко бере щітку, якою натирають підлогу, стає на неї ніжкою і каже:

— Я буду... як бабуня... як тато... дідусь...

Він, власне, по-своєму намагається відтворити ті трудові побутові процеси, якими зайняті старші члени сім'ї і які йому щоденно доводиться спостерігати.

А трирічна Галя? Хіба вона не „варить" обід, не розставляє свій іграшковий посуд, не підмітає в хаті так, як це робить мати?

Все це поки що звичайне наслідування, гра. Але поступово дитина переходить від гри до найпростіших форм побутової праці. А коли ще старші члени сім'ї, батьки розумно підтримують і заохочують ці нехитрі дитячі намагання та поступово залучають сина чи доньку до найпростіших видів праці, то й виробляються ті трудові звички, які потім стають „другою натурою" людини. Не розливати воду, не смітити, тримати в чистоті свій одяг, акуратно їсти, обережно поводитися з книжкою — це починає засвоювати дитина від перших свідомих кроків. Все це поступово стає частиною її життя. Розумно заведений в сім'ї порядок, твердий режим — про це не можна ні на хвилину забувати.

Любов до дітей — це, насамперед, велика турбота про них. Проявляється вона, передусім, у тому, щоб навчити дітей робити все самим. Це вимагає певної стриманості почуттів, уміння володіти собою, вимогливості, а коли треба, то й розумної суворості. Намагання дітей наслідувати дорослих треба закріпити, бо потім настає час, коли приємніше сидіти і читати цікаву книжку, ніж чистити підлогу, мити посуд. Саме в цьому пункті „приємного" і „неприємного" починається своєрідна боротьба. Батькам в таких випадках доводиться бути „суворими", „недобрими" тощо.

Коли ж людина змалку звикне до напруження трудових зусиль, то потім і праця обернеться до неї своєю приємною стороною. Часто доводиться спостерігати; там, де діти змалку приучені до праці, вони й в школі завжди акуратні, дисципліновані. Є й такі, що лишаються акуратними не далі, як до третього року, а на більше їх „не вистачає". У них не виховали звички до безлічі буденних справ. За багатьох з них все роблять тато й мама, а особливо бабусі і дідусі. В таких сім'ях, як правило, батьки не дуже уважні до деталей побуту, самі не звикли до щоденної, наполегливої праці. Наприклад, до того, щоб щітка, якою чистять підлогу, завжди лежала на своєму місці, а відра для сміття регулярно виносились, умивальник щоразу був чистий і т. д. Таких деталей і дрібниць в побуті немало. І жодна з них не є нейтральною щодо дітей.

Кожен вид праці — це деталь, без якої не може бути цілого. Нехтування однією неодмінно приведе до порушення виховного процесу в цілому.

М. Ніжинський,
кандидат педагогічних наук.

Важливе прохання

Читачі журнала це його фундамент. Щоб наш журнал міг постійно сповняти свою службу, він мусить мати читачів, які ніколи не забувають прислати свою передплату на час. Є й такі, що присилають два, три роки наперед.

Щоб не помилитися, погляньте на наліпку на Вашому журналі там, де Ваша адреса. На ній зазначено доки Ваш журнал заплачено. Не чекайте на пригадку. Ми би воліли упімнень не висилати, але робимо це для пригадки і щоб Вам сказати, що нам без Вас трудно.

Зложіть свою передплату на руки референтки журнала у відділі, або висилайте її прямо до редакції на адресу:

PROMIN,
Box 3551 Sta B. Winnipeg 4, Man.

Ірина Шох

У НЕЗНАНУ ДОРОГУ

(Докінчення)

А потім з'явилися танкетки з американськими хлопцями на вулицях. Мабуть, ні один, той закурений, змучений хлопець у шоломі, що сидів там високо, поруч малої гарматки, не уявляв собі, яку вдячність ми мали до них. Ми оглядали їх високі черевики й хакі, вільні сорочки й усміх білих зубів, такий не звичний у німецьких вояків.

Почалися соняшні дні, не тільки в природі, а головно в нас, в середині. Прийшло негайне розпорядження про військовий стан, що наказувало годину, в котрій мешканці мали право виходити на вулицю. Для німців ця година була від восьмої рано до восьмої вечером. Це дрібне виріжнення нас, супроти німців, було нам дуже радісне. Нічого іншого для покращання нашого положення наразі не було, але ми ходили як по повітрі. Правда, відрізок часу, між сьомою й восьмою рано, давав нам вигоду, в формі забезпечення себе тютюном. Ми вже давно не бачили тютюну, німці самі мали дуже скупий приділ, тож голод на тютюн був неабиякий, а тут американці кидали з джіпів великі недокурки. І ота година вранці позволяла нам, вийти на вулицю раніше й без конкуренції німців, визбирувати недокурки. Мій чоловік кожного ранку, точно о сьомій, виходив на лови й до восьмої приносив повні кишені здобичі: з тріюмфом викладав на стіл, сортував, обрізував спалене й ділив на перший та другий сорт.

На містечковій, ринковій площі, переїздом, зупинялися великі військові авта, набиті німцями-полоненими: вони були обезброєні, в розіпнятих одностроях, без пасків. Дивне то було видовище полонених німців на їх власній землі.

До міста напливало чим-раз то більше утікачів і теж кацетників. В околицях Ельріху були концентраційні табори. В'язні таборів були затруднені при виконанні воєнних споруджень для ракет. Про це ми нічого не знали, коли приїхали до Ельріху, це була військова таємниця. Тепер ми тільки зрозуміли, чому нам так не хотіли видати карток на прожиток.

Після упадку Гітлера, кацетники були найбільше упривільйовані особи, й не даремно, бо тим котрі вижили, котрі перенесли режим непосильної праці, знущань, голоду в кацетах належался негайна допомога в харчуванні й ліках, щоби поправити здоров'я. Звичайно, вони ходили ґрупами зодягнені вже в цивільний одяг, але на виголеній голові ще була пасмугаста шапка, доказ того, чим вони були. В більшості, це були політичні в'язні: поляки, серби, українці, бельгійці, москалі. Заховувалися вони смирно, хоч був між ними й злочинний елемент, який тепер, старався надолужити свою кривду на німцях.

Якогось ранку чоловік вибрався на лови недокурків, але щось довго не вертався й я думала вже, що може щось сталося, коли приходить, зніяковілий й тримає дві книжки під пачою. Почав розповідати, що пішов своєю дорогою, коли бачить — товпа народу — майже все кацетники. Підійшов ближче, аж це стоять вантажені продуктами есесівські авта, закриті брезентом. На авта лізуть з усіх боків кацетники. Один видряпався на саму гору авта, упав там хрестом й верещить на цілий галас — „льос" — це означало — „геть звідси, це його". Одні рвали брезент, діставали мішки, а що були затяжкі, то різали їх; сипався цукор, риж, мука, какао, кожний рвав, що міг, відпихав другого, топталися по розсипаних харчах. Були там й якісь книжки, що їх з пересердя викидали як непотріб. Чоловік не встояв перед книжками й дві підібрав, а вдома побачив, що одна була „Майн Кампф" — Гітлера, а друга — чесько-німецький словник.

Я теж була свідком, як до пекарні вскочило кілька кацетників, старий німець пекар втік, а один з них вискочив на прилавок і почав скидати з полиці боханці у мішки, що наставили його друзі: кинув і мені один боханець, кажучи — „ессе фрау".

З цікавістю оглядали ми американські стоянки на вулицях. То були полеві кухні, до яких заїжджали вояки на джіпах і там одержували їжу. Стояли ми й дивилися, як кухар, у білому фартуху, смажив блинці на кухні, наливаючи тісто з великої баньки, а недосмажене виливав у ґрати на вулиці; туди-ж лив і недоїджений компот зі сливок і абрикосів. Нам голодним було незрозуміло, як можна марнувати таке добро? Маленькі німченята стояли з посудом й витягали руки, щоб їм щось дали. Звичайно нічого їм не давали; була заборона щонебудь з їжі давати німцям.

Наша українська громада все збільшувалася. З далеких доріг надтягали люди з ручними візками, дітьми, з рештками мізерних пожитків, а багато нічого не мали. Приходили змучені, брудні, голодні з розпухлими ногами й зчорнілим обличчями, та в очах світилася радість, що вони дійшли до мети. Ми вже мали між нами й доктора медицини й священика, були робітники від баверів й були хлопці з кацету, виголоджені до шкелетів з обголеними головами. Були волиняки й з Великої України та найбільше було з Галичини. Разом коло сто осіб.

Надійшов якраз Великдень й ми хотіли громадно відзначити це велике свято. У місцевому костелі коли священик відправив Службу Божу. Люди гаряче молилися й плакали, дякували Господеві, що могли вільно співати — Христос Воскрес!

Служба Божа не обійшлася без інцидента: якраз в середині відправи ввалився в церкву п'яний москаль-кацетник й попрямував до вівтаря, але тут його перехопили наші чоловіки й викинули геть.

У приміщенні місцевої їдальні влаштували спільний обід для всієї громади. Обід злагодили наші жінки, а продукти дістали наші кацетники у бурмістра. Це був, дійсно, радісний, правдивий Великдень. Одне спільне для всіх українців свято, не зважаючи на землі з котрих походили. Люди знайомилися, переказували свої пригоди, гомоніли, співали. Так багато хотілося сказати, так багато було пережито. Дехто плакав, бо-ж не всі були разом, плакав за рідними, розлученими, там десь дома. Найбільше сіяли хлопці з кацету, їхні очі нераз заповнялися слізми радості, що вони живуть.

Для мене цей обід мав деякі наслідки. Пані, що подавали їсти не скупилися порціями й я одержала велику тарілку картоплі з м'ясом. Щоби не марнувати добро, я намагалася з'їсти хоч половину того, але після довгого посту мій шлунок не видержав й я цілу ніч мліла від болю й корчів.

Та прийшли наступні дні й прийшли наші докучливі, нез'ясовані досі, справи. Знову була справа харчевих карток. Ми боялися, що німці взагалі перестануть нам їх давати. Побоювання не були даремні; бо, вже раніше, батько приніс відомості, що в місцевому німецькому урядуванні зайшли зміни. На місце старої управи міста, що складалася з партайманів, прийшли нові люди, переважно німецькі комуністи, й тому, коли ми зголосилися по картки, одержали тверду відповідь, що карток для нас не має, бо самі не мають, що їсти. Тоді мій чоловік і ще два колеґи інженери почали ходити до американського коменданта, щоб ту справу полагодити. Рівночасно, за тим самим, зголосилися поляки й балтійці. По якімсь часі комендант зарядив, щоби нам видали харчеві приділи, навіть збільшену порцію. Теж була розв'язана справа приміщення для тих, що не мали, де жити. Дали нам будинок за містом, в якому жила ессесівська охорона каменоломних робітників. Туди переселилося кілька українських родин, в тому числі й ми. Наша німка виповіла нам кімнату, бо казала, що її син приходить з війська, насправді ж, вона лютим оком дивилася на нас з того часу, як прийшли американці й ми не плакали разом з нею за пропавшим Райхом.

Нам було дуже зручно жити в новому будинку, бо було більше місця й довкола було зелено, діти могли бути на дворі, а головне, що жили з нами українці й як треба було нарадитися, чи спільно щось робити, все було на місці. А нараджуватися було над чим, бо кожного дня виникала якась нова справа.

Найбільше нас непокоїла вістка, що Тюрінґія має за ялтинською домовою відійти до Совєтів. Не було ніде потвердження того, але місцеві німці про це поговорювали. Щоби цю справу вияснити, пішли наші „ходильники" до американського коменданта справдити, чи так є? Комендант, чорнявий, молодий чоловік, добре говорив по німецьки, рішуче відмовився щось сказати. Він взагалі був наставлений на те, що це є наш переходовий етап й що ми маємо вертати на „родіну". На його розумування, щодо повороту, наші заявили, — що не збираються повертати, бо тепер там є совєтський режим і ми ніколи не жили під таким режимом й не хочемо жити, — він відповів, — що нам повинно бути соромно так говорити, бож червона армія проливала кров за нас, визволяючи від гітлеризму. — Зрозумівши, що дальші переговори даремні, бо він не хоче нам допомогти й наставлений на щось інше, по нараді між собою, ще рішили спробувати вивідати щось від англійців, яких танкові частини стояли недалеко від нас.

Англійський майор дуже доброзичливо приняв наших „ходільників" сказав, — дійсно Тюрінґія має відйти до Совєтів, точних границь не знає, й не знає саме, коли, але на кожний випадок порадив з Ельріху відійти дальше на Захід.

І так, нас знову чекала нова дорога. Питання було тільки як і чим? Найпевніше було власними ногами, але з маленькими дітьми треба було мати хоч якийсь візок. І почалася гарячкова погоня за малими дерев'яними візками, що німці уживали в своїх господарствах. Заглядали по подвірях; хто мав за що, то торгував, а хто просто намітив, де можна потягнути, бо купувати не мав за що, та й німці не хотіли продавати. Найбільше заворушилися люди з Великої України, вони спаковували свої клунки й не чекали на нікого й на ніщо відходили дальше на Захід. Не було й дивно, бо за ними найбільше полювали совєтські „смершовики", що з'явилися в місті. Ці спеціяльні військові частини мали завдання допомагати й доглядати за репатріяцією полонених, робітників та вишукувати коляборантів. В деяких місцевостях американська й англійська окупаційна влада позволяла їм заходити до новозорганізованих таборів утікачів й вибирати тих, що їм сподобалися. Своєю появою вони наводили загальну паніку поміж так зв. „східняками".

Табір остарбайтерів, що працювали в каменоломах, був якраз коло нашого будинку. Робітники з опаскою на руках „Ост" належали до найбільше упосліджених. Була це здебільша сільська молодь, хоч були й старші й навіть родини, переважно з України й Білорусі. В цім таборі зараз-же по зміні влади команду й нагляд над людьми взяли скриті партійці й тримали всіх в терорі, ходили-бо з револьверами й завжди п'яні. Вони теж час-до-часу з'являлися на вулицях Ельріху, на жах місцевих німців, грабували крамниці й приватні доми, ходили теж на промисли по селах.

Тепер у цім таборі коло нас вони зробили свій окружений центр, до якого зганяли всіх, кого знали з околиці, щоб відправляти „щасливих" на родіну. Бідні ці люди, ще недавно замучені тяжкою працею й тепер ніби „вільні" на зовні, вдійсності були під острим наглядом й не могли ніде відлучитися самим й навіть свобідно поговорити.

Ми часто через відкриті вікна прислухалися до їхніх розмов. Дехто з українців наважувався перекинутися з нами кількома словами, як нікого не було близько. Вони чекали на транспорт, що мали дати їм американці. Кожного дня над вечір, підпивши самогону, співали й витанцьовували під гармошку частушки, деколи з досить нецензурним змістом. Ми теж зауважили, що українці трималися зокрема від інших. Нераз здіймалася сварка й тоді треба було десь відійти, щоби не чути матірної лайки. Панувала звичайно мова російська.

Одного ранку я тількищо встала й розпалювала під кухнею, як почувся якийсь гамір в будинку й хтось бухнув ногою в наші двері. Двері раптом відчинилися й на порозі з'явився рудий, розпатланий і розхрістаний хлописько з револьвером в руці, а другий стояв за ним. Він, ні слова не кажучи, попрямував до кімнати, де спали діти й почав заглядати під ліжко. Мій чоловік, що саме одягався, скочив за ним, схопив його двома руками за ковнір і виволік з хати. За хвильку я побачила рудого й другого як вони бігли до своїх бараків.

Пізніше виявилося, що „начальство" з бараків приходило шукати своїх людей, що за ніч повтікали. „Начальство" назвало мого чоловіка „сурйозний поляк". Нас усіх з Галичини вони називали поляками.

Сусідство це не було приємне та одного дня воно скінчилося. Заїхали тягарові машини прибрані червоними прапорами й зеленню. На машинах приїхали парубки з гармошками й совєтські військові. Люди навантажували деревляні скриньки з мізерією, а „начальство" справджувало по списку хто є. Грали гармошки, молоді попивали самогон на дорогу й тут таки, коло авт, витанцьовували, мабуть, останню частушку.

Нараз, знову зчинилася метушня, лайка й бігання з револьвером, та на цей раз, вже до нас не заходили і згодом відїхали, а ми спокійніше відітхнули.

За годину-дві як відїхали репатріянти, на подвір'я вилізли з під нашого будинку два дядьки в кожухах і смушевих шапках, хоч на дворі було гаряче. Це були якраз ті, за котрими шукало „начальство" з табору. Дядьки підсміхаючись розказували, як вони їх обдурили, бо на своїх ліжках поробили щось ніби ляльки й накрили коцами, а самі залізли у сховище під будинком. Та вони не були одні...

Сполудня того дня, я пішла до міста. Йти треба було польовою дорогою й на ній був малий місток, а коло нього лози. І ось я побачила, що з під містка вийшла якась постать, стала на дорозі, ніби чекаючи на мене. Як я підійшла ближче, побачила молоду жінку з дитиною на руках, а друге мале трималося за її спідницю. Була це чорнява молодиця загорнена у щось, ніби хустка, ніби коц. Краєм цієї хустки вона прикривала дитину, що спала. — „Поїхали вже? Ті з танцями й музиками?" — Я сказала —

„так, вже давно". — „Ну, слава Богу". На її вихуділім обличчю з'явилося щось, ніби усмішка й очі засвітилися, вона схопила другу дитину за руку й так швидко пішла навпростець полями, що я й не спам'яталася. Потім, я винила себе, чому я її не розпитала й не допомогла, та чоловік казав мені, що вона добре знала куди йшла, бо їх було більше.

І так одні транспорти відїздили на Схід під конвоєм своїх „визволителів", а другі, з ручними візками, або й без них, прямували пішки на Захід. Дороги заповнилися людьми. Ми були знову на сполоху, треба було їхати дальше в незнане куди.

Були довгі наради між нами, нерви підкручені, бо час наглив і неспокійні вістки кружляли в ріжних формах. Не було-ж ні газети, ні радіо й ніякої достовірної інформації. Знали тільки одне, що треба їхати! Але чим? Не так легко було дістати транспорт для більшої скількості людей, й не можна було покинути безпомічних старших, або з цілком малюсенькими дітьми(одне родилося вже тут). Вони мали єдину надію на своїх „ходільників", що не покинуть їх у тяжку годину на призволяще. А „ходільники" почувалися морально зобов'язані помогти своїм, якщо взялися за таке діло.

Місцевий американський комендант навіть чути не хотів про допомогу для нас в транспорті й відмовився видати дозвіл на переїзд. Та наші ходильники не піддавалися, з завзяттям міряли пішки віддаль від Ельріху до Нордзавзену й від ран до ночі пробували на поготівлі. Позволення й скерування куди їхати виходили в Нордгаузені, де американські мали більше зрозуміння для утікачів. Транспорт, по торгах, винаймили у місцевих перевізників. Німці згодилися їхати тільки за золото й тоді ті, що мали, стягали обручки, перстені з пальців годинники, бранзолети, хто що мав й віддали за два вантажних авта.

Для мене з чоловіком клопіт з пакованням відпав на цей раз, бо не було що пакувати, але ми були щасливі, бо діти й батько були з нами.

Червневого соняшного ранку, коли так солодко пахла липа, наша громада у 96 душ, розмістившись тісненько на двох плятформах, радісно відїжджала дальше на Захід. Цим разом мета нашої подорожі був Кассель в Гессен.

ВЕЧІР ОЛЬГИ ПЕТЛЮРОВОЇ

ТОРОНТО

В понеділок, 25-го травня в авдиторії Катедри Св. Володимира під ч. 404 вул. Бетирст відбувся вечір присвячений пам'яті Ольги Петлюри, дружини Президента і Головного Отамана Симона Петлюри. Улаштуванням вечора зайнялися товариство У.Н.Д.С. та відділ Союзу Українок Канади Св. Ольги в Торонті. Сцена прикрашена поліськими рушниками та буковинськими килимами. Програму відкрила д-р Ганна Янішевська, голова гуртка книголюбів і програмового комітету відділу Союзу Українок Канади. Пані Марія Волосевич, одна з активних членок У.Н.Д.С. і відділу Союз Українок опрацювала доповідь, в якій описала скромну і тиху вдачу вірної і відданої дружини Президента України. Без голословних нарікань Ольга Панасівна ділила світлі хвилини і гірку долю тяжкої бортьби свого чоловіка за волю України і трагічну смерть Симона на чужині.

Оленка Булат, надійна учениця школи на п'яно пані Тетяни Ткаченко, відограла "Claire de Lune" композицію de Bussy. Молоденька п'яністка своєю грою викликала загальне зацікавленя слухачів. Вона виявила надзвичайну музикальну здібність і високу техніку.

Д-р Зоя Плітас поділилася спогадами з Києва і опісля з Праги про свою лагідної вдачі тітку, Ольгу Панасівну Петлюру.

Гануся Черняк, одна з співучих дочок Петра й Іраїди Черняків у супроводі матері, відспівала дві народні пісні — „Ой у полі вітер віе" обробки Б. Лятушинського і „Мрія" музика Санднера. В Ганусі милий і гладкий як шовк голос, яким при пильній праці вона добре володіє.

Після програми подано перекуску, під час якої присутні ділилися приемними враженнями вечора.

К. Сакалюк.

В одинадцяті роковини трагічної смерти нашого дорогого брата і його родини, бл. п. Володимира Українець, які згинули в автомобільнім випадку і в пам'ять наших дорогих родичів — батько, бл. п. Юрій і мама бл. п. Петруся Українець, складаємо нев'янучі вінки — $10.00 на журнал „Промінь".

Стефанія, Марія Яцишин
і брат Денис, Гамільтон.

— — —

Замісць квітів на свіжу могилу бл. п. Оксани Лятуринської складаю нев'янучий вінок — $10.00 на журнал „Промінь".

Зоя Плітас, Торонто

Валерій Шевчук

ВЧИТЕЛЬКА

Вчителька почувалася втомленою.. Тілом прокотилися хвилі кволості, здавалося, воно розм'якає, розтікається і втрачає свої звичні форми. Лягла на канапу і заплющила очі. Повіки горіли, наче після безсоння, кволість скувала ослабле тіло, але мозок жив осібно. В такі хвилини він повертав на минуле, хоча вона добре знала, що минулим можна жити до певного часу. Сума спогадів поки що не змінювалась, вони повторювались, варіювався лише їх порядок. Проте вони відступали з кожним роком все далі й далі, тьмяніючи й частково розгублюючись у сивім мороці часу. Вчителька з жахом думала, що колись вони підуть від неї і вона не зможе втримати їх коло себе.

Кімната була з тіньового боку, сюди лише зрідка заглядало сонце, навіть удень тут купчилися холоднуваті сутінки. Але вона не відчувала цього так само, як не сприймала дбайливо розставлених довкола речей. Хотілося жити не згірш від людей, хоча нова обстава коштувала їй біганини по лекціях, які діставала то на курсах підвищення кваліфікації вчителів, то у вечірніх школах. Проте домоглася свого і зробила кімнату такою, якою хотіла її бачити. А тоді збайдужіла. Раніше, коли ще вчилася в заочному інституті, похмура, майже порожня кімната лякала її, і вона блукала довгими вечорами по вулицях, намагаючись прийти сюди лише на ніч. Розпалювала грубку і годинами дивилася на жовтий вогонь, що виривався з коричневого отвору. Цим відпочинком компенсувала цілоденну діяльність, до якої не була схильна, хоч і виконувала свої обов'язки з непослабною ретельністю. Потім лягала спати, їй снилися вулиці, якими ходила, гребля на річці, шум води діяв заспокійливо, крім того, вона любила, як пахне річка. Далекі горби сяяли чистою зеленню, удень вона милувала око, а вночі ставала густішою і тривожнішою, особливо тоді, коли схоплювався вітер. „Головне в житті — бути хорошою людиною, — казав їй Іван. — Хороша людина — ось головна філософія". Їй подобалась ця фраза, хоч вона й була трохи наївна, бо навколо існував значно складніший світ, ніж то здавалося їм. Це вона зрозуміла, лише переживши війну, яка зруйнувала вузьке коло інтимного життя і поставила перед сотнями людей дилему: або там, або тут, якщо ти справді вважаєш себе людиною. Тоді було цілком зрозуміло, що таке „там" і що таке „тут", тоді все набувало чіткості, бо вибирати доводилося прямо й просто. Але це давно відійшло, з'явився новий світ, той, який входив у поняття „тут". І знову все розкладалося на частки, знову треба було вибирати. Бо вирішувалося нове питання: „Який ти і хто ти? Хто ти така, людино, що з'явилася на світ божий у 1923 році?" Навколо різноманітні люди, їх важко виміряти терезами категоричності, і це було надзвичайно складно особливо для тих, хто може годинами дивитися на вогники, що спалахували в грубці. Хто не вміє того робити — тому легше. Він просто живе, не розмірковуючи над сенсом життя. „Бути хорошою людиною — ось головна філософія". Іван стояв перед нею, як завжди, широко розставивши ноги і заклавши за спину руки. В нього було простувате обличчя і блискучі гарні зуби. Він підхоплював її своїми ручиськами, і їй здавалося, що вона пливе у повітрі. А він сміявся з її застережливих рухів і цілував обличчя й волосся. Вона заплющувала очі й відчувала, що коли б треба було віддати за нього життя, вона б зробила це без вагань. Але потрібнішим виявилося його життя, воно обірвалося десь у Польщі. Все сталося примітивно просто, і їй несила було збагнути того до кінця, як несила збагнути різниці між тим, що ми хочемо, і тим, що відчувається. „Кожна людина приходить у життя не випадково, — казав Іван. — Вона потрібна, Галю, ти не уявляєш, як вона потрібна. Треба щось робити. Не сиди, Галю, не можна сидіти. Бо так пересидиш саму себе. Людина повинна виправдати своє призначення". Він був героїчно-наївний ,і вона віддала б за цю наївність своє життя. Тверзість — то гірше, тверезість — все одно що кволість. А народилася вона тверезою.

Глянула на годинник, потім перевела погляд на вікно. За ним жовтіла глуха стіна, й од того вікна теж здавалося жовтим. Її дві кімнатки зовсім змінилися відтоді: у першій — маленька вітальня, у другій вона спала. В кутку невеличкий письмовий стіл, на ньому акуратні стосики зошитів,журнальний столик біля канапи. Тут вона їла, ставлячи страву між книг. У другій кімнаті — двоспальне ліжко. „То вже манія", — казала мадам Цукрова, наголошуючи на останньому слові. „То ідіотизм, — кривилася артистка. — Коли не маєш чоловіка, для чого стелити йому постіль?" — „То вибрики", — казала Зося. „Воно, звичайно, так, — стенав плечима Гайдаєнко, — але життя є життя. —

„Бути хорошою людиною, — казав Іван, — ось головна філософія".

Вчителька встала. Пройшлась по кімнаті. За дверима чулися голоси. Високий і дзвінкий — артистки. Вона сварилася. Низький і злий — Зосин. Вона відповідала. Фальцет — мадам Цукрової. Вічний кругообіг. Невпинне життя. Все безконечне. Все безмірне.

Вчителька сіла за письмовий стіл і перегорнула шкільний зошит, що лишився тут з минулого учбового року. „Велика наша країна, і всюди, куди не ступи..." Вона подивилася у вікно. Жовтий цегляний квадрат. Він — наче кляса. Лавки, за ними — учні: Охріменко, Завадська, Черниш... І далі інші. А за ними ті, які вже самі стали батьками. Подумати тільки, Микола Бузько має дочку, а Свєта Крижанівська двійню. Вчителька стисла руками голову. Тоненький живчик на скроні бився під великим пальцем. Так б'ється серце. Так б'ється життя. Привиди — то не життя. Але привиди існують. Вони нас вчать, стоять у нас за спиною. Вони творять історію. Вчителька знову лягла. Тоді була глупа ніч, чорна й тривожна. Вони боялися світити. Бабуся читала молитву, простягаючи в темряву худі руки. Покручені пальці тягнулися до високості, хапалися за неї, благали. Ганна принишкла на старому ліжкові й слухала шепотливі слова, які зависли в повітрі, наче мильні бульки. „Ти великий, Ти милостивий, Ти всеблагий, Боже!" Бабуся вірила і простягала в темряву руки. А за вікном вив вітер. Поривчастий, сухий, він затихав на мить і знову народжувався. Він голосив беззубим ротом, волав у чорну безвість. „Ти великий, Ти могутній, Ти всеблагий, Боже! — летіли у темряву слова. — Ти ж усе бачиш, Ти ж усе можеш, Ти все знаєш!" А вітер стугонів, бив у шибки. „Ти великий, Ти всеблагий!.." Вчителька все глибше й глибше втискувалася в постіль, нарешті не витримала і закричала: „Не треба, бабусю, Бога ради, не треба!" — „Мовчи, — грізно сказала стара. — Лежи й мовчи". Ганна плакала, зрошуючи подушку слізьми. Вона мовчала, хоча такою безглуздою здавалася молитва. А коли відчинилися двері й вітер увірвався до кімнати, Ганна злетіла з ліжка і метнулась до дверей. В них хиталась велика Іванова постать. Вона кинулась йому на шию, обхопила її і заклякла... „Бути хорошою людиною — ось філософія... Якщо народиться дочка, назвеш її Зоєю, а якщо хлопець, вирішуй сама". Якби народився хлопець, він звався б Іваном. Але народилася Зоя, маленька, кволенька Зоя, яка любила варення й цукерки...

***

Літо минуло, не лишивши за собою нічого, хіба що порушило знайдений раніше ритм, коли сотні справ, що їх потрібно було розв'язати, тримали її в постійному напруженні. І вона шукала собі праці, щоб не піддатися меланхолії, яка насувалася на неї волохатим страшним чудиськом. Боялася споминів, ночей, коли сон тікав од неї, боялася поїздок у село, де жила чоловікова рідня. Там було надто тихо, надто сонно, треба було відпочивати, і її примушували жити бездіяльно, гарно годували й давали багато спати. Потім вона довго не могла наладнатися, бо неробство вбивало її, до того ж там занадто багато згадували. Вона знала: життя людини поділене на спалахи й загасання. Спалахи бувають усякі — більші та менші, усякі бувають і загасання — від сутінків до чорноти. Система цих коливань і створювала настрій. Але часом спалахи лишаються у мозкові, й ніякі загасання не затьмарюють їх. А подекуди даються взнаки... Вчителька не витримувала й тікала з села, квапливо вигадуючи виправдання. Але воно завжди було силуване, і всі це розуміли. Її проводжали, погано приховуючи невдоволення, бо діти для батьків важать значно більше, ніж батьки для дітей. Вона здригалася від жорстокості цієї думки, слала рідним посилки з дарунками, намагаючись вибачитися за свою меланхолію та слабкодухість.

А поки що літо минало. Місто здавалося чужим без звичної роботи. Школа стояла порожня, і, коли вона приходила туди, дивно було ступати безлюдними коридорами. Лише в кутку звично дрімала старенька вахтерка. Вчителька проходила кляси, там теж була лунка, гнітюча порожнеча. Це нагадувало порожнє місто, з якого вона втекла від своїх спогадів, що завдавали їй болю й жалю. То сталося тоді, коли одержала страшну звістку про Івана. Не могла більше жити там, де все розривало душу, одна й та ж думка зупинялася серед мозку, наче мерехтлива згасаюча іскра. А потім, коли та іскра зникала, чувся дзвін — довгий, однотонний, схожий на дзеленчання шкільного електричного дзвоника. Щоб якось позбутися його, вона сідала в кутку на диван, світячи в темряву очима. Часом з'являвся несподіваний пекучий біль. Одного разу під такий момент вона спалила чоловікові листи, спалила свої дівочі щоденники, спалила навіть похоронну. Але легше не стало. Сиділа тоді перед вогнем, і її об-

личчя перетворилося на червону мокру маску. Сльози з'явилися несподівано, вона вже не бачила нічого, лише миготіли в очах червоні клапті. Вона відразу ж захотіла повернути і ті листи, і похоронну, але є речі, які повторити не можна. Після того захотіла втекти. Втекти від війни, яка ще тягла до неї свою скарючену руку, втекти від згадок, від муки. І якось почати жити. Бо її вчили жертвувати власним задля суспільного. На власне людина не завжди має право, думала вона, і лише коли оселилася в напівпорожнім зруйнованім місті, де замість вулиць купчилися руїни, зрозуміла, що то була дитяча жорстока й непоправна забаганка.

Вчителька мала свої переконання. За довгий час всетаки навчилася боротися з настроями. Для цього варто було створити штучну заклопотаність. Треба було працювати, виснажуючи себе так, щоб сили ставало лише на те, аби добратися до постелі. Вона весь час розмовляла з дітьми, думала про них, намагалася вгадувати за кожною парою таких неоднакових очей їхні душі. Для цього потрібно було дуже багато часу, і вона погоджувалась з учителькою математики Софією Йванівною, яка казала: або школа, або сім'я. Розірватись людині не можна, особливо, коли в неї не так уже багато сили. Все лежало в тому, чи має сенс їхня метушня? Але бадьорість не дозволяла заперечити, бо всетаки вчителька мала здорове, міцне тіло і багато чисто жіночої витривалості...

Вона думала про те, що лишилося позаду. Чому людині доводиться переживати стільки горя? А може, вона не була достатньо пристосована до життя? І ті, що більше його знають, більше мовчать. Вони не б'ються лобами об скло, як ті, що з'являються на світ у парниках зі штучним сонцем.

Вчителька підвелася з канапи і відчинила вікна. В кімнату потекло густе серпневе повітря. Вона подумала, що майже не ходила цього літа на пляж. Може, вона вже трохи байдужіє до життя? Підросли діти і не ховаючись ходять по вулицях парами. Жінки краще дивляться за собою, з'явилося багато модниць. „Коли це вони появилися? — вчителька примружила брови. — Мабуть, на початку п'ятдесятих років. А може, в кінці сорокових? На купах руїн виросли п'ятиярусні коробки. Десять років все-таки чималий строк. Але хто цікавився, гарно це чи ні?"

Дуже просто зрозуміти: давнє мусить змінитися новим, та коли тим давнім є ти? Коли те давнє твій біль, і сльози, і життя? „Людина не має права на заціпеніння", — сказав їй Іван. Це було ще перед війною. Стара Коробенчиха в чорній сукні сиділа на порозі своєї порожньої хати і дивилася на світ розмоченими в старечих сльозах очима. Темні руки трусилися на сучкуватому костурі. Вони часто ходили повз її хату — вранці й увечері, вдень і навіть уночі. Коробенчиха сиділа, вклякнувши на порозі, і вчителька трохи боялася її темної постаті й погляду, що нагадував про існування тамтешнього світу. „Ці руки колись були юні й ніжні", — підводилась вона навшпиньки й шепотіла Іванові у вухо. — Невже я буду такою теж, Іванку? Я хочу померти молодою". — „Людина не має права на заціпеніння", — сказав Іван, і в його голосі відчувався сила, що була владніша од чорної пітьми, яка вихлюпувалася з темного отвору хати Коробенчихи.

Вчителька намагалася думати далі. Як вона жила по війні? Це було так давно. Довга смуга днів, дивовижний музей подій та розмов, хвилювань і пристрастей, менших та більших, нікчемних і великих, суспільних та особистих. Який порядок мусить бути в тому музеї, де проводирем є пам'ять, а укладачем совість?

Вчителька відійшла од вікна, обдивилася стіни, провела пальцем по книгах на полиці й поквапливо, обв'язавшись картатим фартухом, почала порядкувати в хаті. Обмітала пил, терла щіткою паркет. Зачіска в неї розтріпалась, вона підібрала волосся під косинку. Тягала речі, переставляючи з місця на місце, перевішувала картинки і фотокартки на стінах. Тоді відходила в дальній куток кімнати і дивилася звідти пильним поглядом, у якому спалахували вперемін то енергія, то кволість.

Прекрасна людина в бою за Батьківщину.
Прекрасна вона в стражданнях і в смерті за неї
Але найсвітліша краса її в труді.

— — —

Велике діло — добре слово. Воно часом дорожче від усього, від усяких ліків, від багатств і потрібне людині, як хліб і мед, як жива вода.

— — —

Непошана до старовини, до свого минулого, до історії народу є ознакою нікчемности правителів, шкідлива і ворожа інтересам народу — однаково свідомо чи несвідомо...

О. Довженко

В роковини смерти мого дорогого мужа і батька, бл. п. Василя Ґодзюка, який упокоївся 4 червня 1958 року у Славі, Алберта, складаю нев'янучий вінок в Його світлу пам'ять $5.00 на журнал „Промінь".

Анна Ґодзюк, Мирнам, Алта

PROMIN

Vol. XI, 7 ENGLISH SECTION July, 1970

Delores Kozey

The Development of Ukrainian Classical Music

and an analysis of Ukrainian composers and their contributions to Opera, Symphony and Ballet

(Continued from last issue)

Barvinsky was another Ukrainian composer that contributed to classical music. He was born in 1888 and studied under Novak in Prague whose entire work was founded on the Slovakian folk song. He belongs to the neo-romantics. He became director of the Music Academy in Lviv.[11]

Fomenko was an interesting Ukrainian composer who was born in 1894 in Rostova. He studied music at Kharkiv and piano at the Lysenko Institute. In 1929 he completed university and was an outstanding pianist in Kharkiv where he later became professor. From 1951 he lived in New York and taught at the Ukrainian Institute of Music. He often gave concerts with his wife. His works consist of operas "Marusia Bohuslavka", "Yvasyk Telesyk" and "Anna". For symphonic music he wrote "January 9th", "Ukraine", "An Event From a Distant World" and others. He also wrote numerous concertos, string quartets, music for children, as well as film music.

Fomenko is classified as a lyric romantic. His music is not modern and experimental but conservative neo-romantic with impressionistic tendencies. He is characteristically psuedo-Ukrainian. His American music possesses an American style devoid of Ukrainian national folk melody. He died in 1962.[12]

The composer Kolessa was born in 1904, the son of an ethnographer. He studied under Yakimenko in Prague and graduated from the Conservatory. He became professor of music in Lysenko's Institute and also director of two Lviv Choirs. In 1953 he became director of the Lviv Conservatory, the Lviv radio, opera and philharmonic orchestra. After the second occupation of Lviv by Russia he was forced to represent the Russian schools. He injects an element of folk art into his music and often imitates the style of the Hungarian composer Bartok. He is modern in harmony, rhythm and style.His early compositions were good but they deteriorated after the war. Kolessa's works before World War II included "Ukrainian Suite", "In the Hills", "Curtains from the Hutsuls", "Fantastic Prelude", sonatas and piano quartets. In 1962 he composed his "Second Symphony" which was truly an artistic masterpiece. For this he received the award "The Honor of Lenin."[13]

A very prominent Ukrainian composer Dankevich was born in 1905 in Odessa. He studied under Zolotarova, Malchanova and Rybitska in the Odessa Conservatory. In 1930 he became the laureatte of the first all Ukrainian Congress of pianists. In 1948 he became professor and later director of the Odessa Conservatory and president of the all inclusive Soviet Composers Union. Dankevich was the most politically minded in the life of musicians in Ukraine.

In 1928 he began writing his sonatas, quartets, piano trios and solos. Because of his strong views he could only reveal his talent in his orchestral and theatrical works. He composed two symphonies, a symphonic poem "Othello" in 1938 along with Suites, the "Great Cantata" and "Piano Concerto". His music is strong, filled with dramatic talent that builds and unwinds hematic material with great effect culminating in a climax. For the theatre he wrote the music to the poem "Kocherha" and "Yaroslav the Wise". Of his other work his ballet "The Lily", written in 1939 was a tremendous success. It is still played in Ukraine today.[14]

Dankevich's greatest work was his opera, "Bohdan Kmelnitsky" written in 1951 which brought him fame in the Soviet Union and abroad. The opera was revised several times at the request of Soviet authorities to depict the union of Ukraine with Russia, her older Sister, as an event of fulfilled happiness for the Ukrainians who now

11 I. Mirchuk — **Ukraine and its People.** Ukrainian Free University Press, Munnich, 1949, p. 217-262.

12 Antin Rudnitsky — **Dniprowa Chwyla,** Munnich, 1963. P. 238.

13 Ibid. P. 170-173.

14 Ibid. P. 253.

are protected by the Supreme Soviet. This type of Soviet propaganda is characteristic of much of the classical music of Ukraine which is made to comply with Russian authorities. More recently Dankevich wrote the opera "Nazar Stodolia" based on Shevchenko's work, libretto by Preslavicha. The music for this opera though stronger and more emphatic than that of "Bohdan Kmelnitsky" seems to free Dankevich as he worked on the human element rather than the political.

Kos-Anatolsky is another Ukrainian classical composer who was born in 1909 in Kasovi. He studied in Lviv under Barvinsky and Soltus and completed works at the Conservatory in 1934. From 1954 he was professor of theory at the Lviv Conservatory and is presently Head of the Conservatory and Director of the Union of Soviet Composers. Before the war he wrote light music, however, after it he became the author of great theatrical works.

Among his works are the ballets "Dovbush's Kerchief" and "Soychene Krylo" which he wrote in 1951 and 1956 respectively. He wrote two operas in 1956, "Nazustrich Sonciu", "Zahrava" and "Spring Storm". Some of his other works consist of musical comedies and instrumentals for piano. He did not write any symphonies, but he did write many choral arrangements for which he received the Stalin Prize.[15]

In the ranks of later composers Thor Bilohrud also takes his rightful place. He was born in Poland in the early twentieth century. He studied under many outstanding composers including Revutsky. After World War II, circumstances forced Bilohrud to move to Germany where he continued his musical studies under some of the most prominent Western composers. He performed as a classical pianist in many European centres including Hiedleburg and Munich. He came to Chicago, U.S.A. in 1949 where he was engaged in a professorship teaching piano, theory, Ukrainian classics, Western music and harmony. His repertoire is varied. He composed a symphonic poem "Steppe", two ballets for a large symphonic orchestra, music to Lesia Ukrainka's drama. "Song of the Forest", cantatas, sonatas, piano concertos and children's operas. Basically his works are organically factual, logical, filled with emotion and masterfully created on a very high level with present day composers' techniques.[16]

My resume of Ukrainian classical composers would not be complete if I did not mention the composer Fiala who is presently residing in Montreal since 1949. Fiala is a pseudo-modern musican of the Kiev Conservatory, the Berlin Academy and the Brussels Conservatory. He received his greatest fame while residing in Belgium between World War I and II. Within his repertoire are three symphonies; "Heroic Song", "Song of Sorrow", and "Carols". He has also written three concertos for orchestra, seven sonatas, preludes, waltzes, string quartets and trios.[17] Fiala is a pianist and director. As a composer he belongs to the impressionistic school. His pseudo-Ukrainian elements of folk song bring out an individual style with an interesting coloring of harmony with contrapuntal leading voice. Unfortunately, since he has moved to Canada very little is heard about him.

Along with the preceding composers there are many others which I could have mentioned but did not because it is my intention to give a reliable sample of them rather than a complete list. Some other composers are Verkivsky, Shtoharenko, Homolyaka, Kosenko, Maiboroda and Kostenko.

Recent Developments in Ukrainian Classical Music:

The most recent contribution to Ukrainian classical music is an opera, "Anna Yaroslavna" that was written by the Ukrainian composer Rudnytsky who is now living in the United States. The libretto to the opera was written by Leonid Poltava. The premiere of this opera was staged on May 24, 1969 in Carnegie Hall in New York.[18] The action of the opera takes place in the eleventh century France and Ukraine. Except for the historical fact of the marriage of King Henry I of France and Princess Anna of Ukraine, the plot is fictious.

Recently in the Soviet Ukraine there has been increased activity in the composing of opera and ballet. The Congress of Composers of Soviet Ukraine held in Kiev in March of 1956 did much to help this. Ukrainian composers were exhorted to compose operas on the poetic works of Shevchenko, Franko, Lesia Ukrainka and Kotsiubyn-

---

15 Ibid. P. 183—190.

16 M. Nedzvedsky: **Herald: Music and Art Magazine.** Editorial Board of the Ukrainian Chorus Dnipro, Minneapolis, St. Paul, Minnesota, March, 1967. Vol. VI, p. 2.

17 Antin Rudnitsky, Dniprowa Chwyla, Munnich, 1963. P. 232.

18 Leonid Poltava, **Anna Yaroslavna.** Libretto for the Opera in Three Acts, music by A. Rudnytsky, Svoboda Press, Jersey City, New York, 1969.

19 D. Snowyd. **Spirit of Ukraine.** United Ukrainian Organizatons of the United States, New York City, 1935.

sky stressing the development of national characteristics of Ukrainian musical culture which is closely bound up with the Ukrainian language because it influences the rhythm, inner structure, composition and harmonious peculiarities of Ukrainian music. Perhaps this will help somewhat. In spite of this, Soviet Ukrainian classical music is filled with propaganda which is forcefully inserted under the direction of Russian authorities therefore, it is absolutely necessary for us to be aware of this propaganda element that is characteristic of present Soviet Ukrainian music. There is a tremendous amount of Ukrainian classical instrumental music that has recently been composed especially in America, Canada and Europe.

At present, Ukrainian musicians and composers are without exception professionals. They all have basic backgrounds gained in leading musical centres of the world. This is true of composing, performing and musicology. A good example of this is Rudnytsky who has just written "Anna Yaroslavna".

Some of the work that is presently being written is a lyric dramatic opera "Milana". It is being written in Ukraine by Mayboroda while the libretto is being prepared by Furchynska. This opera depicts Carpatho-Ukraine at the time of World War II and the fight of the Ukrainian population against the German Nazi occupation. Upon completion, it is to be performed at the Shevchenko Academic Opera and Ballet Theatre in Kiev. There are many other works that are being composed, however, often due to Russian revision, they are long in the preparation stages.

Summary:

Despite its stormy history Ukrainian classical music has developed since the seventeenth and eighteenth centuries with a considerable degree of success. Since its beginnings it has withstood many threatening forces. Under the Tsarist regime, Ukraine had neither trained actors, orchestras or technical possibility of producing operas and yet Ukraine in the initial stages of its operatic art far surpassed Russia and several other Slavic peoples. Because of a shortage of Ukrainian operas, Ukrainian opera houses often staged foreign works of foreign composers with Ukrainian themes, however, this may have served to enhance rather than to deter from their own productions.

Through tracing the works of some of the leading Ukrainian composers, I hope that I have given some insight into the development of classical music in Ukraine and beyond its boundaries in the free world. Of the classical arts, ballet has suffered the most. The first Ukrainian ballet was performed in Soviet Ukraine as late as 1930. It was written by Verykivsky and called "The Noble Mr. Kaniowski". Bayonovsky's "Ferendji", Kozytsky's "Elation" and Rudnytsky's "Dniprelstan" are ballets that have been composed since then.

In spite of this, I do believe that the Ukrainian classical musical repertoire is building up progressively as is also the opinion of Snowyd who wrote *Spirit of Ukraine:*

"Ukrainian classical music has suffered only where words are part of the performance and where state subsidies are need, as is the case with opera. In the other areas the only effect of Russian persecutions is, that successful Ukrainian composers are called Russian and are forced to employ propaganda in their compositions."[19]

BIBLIOGRAPHY

1. Arkhymovich, L., **Ukrainian Classical Opera** Academy of Visual Arts and Music Literature Kiev, 1957.
2. Arkhymovich, L., Karesheva, M., Shefer, M., Schraer-Tkachenko, **Naryseh from The Story of Ukrainian Music,** Mystetstvo, Kiev, 1964.
3. Dmytriw, Olga, Mitz, Anne, **Ukrainan Arts** Ukrainian Youth League of North America Inc. New York, 1955.
4. Derzavyn, V., **A Musical Scandal in Odessa** The Ukrainian Review, Vol. 8, June, 1964.
5. Hryhoriyiv, Yuriy, **The Youngest of The Ukrainian Arts.** The Ukrainian Review, Vol. 6. March, 1966.
6. Mirchuk, I., **Ukraine and Its People,** Ukrainian Free University Press, Munnich, 1949, p. 217-262.
7. Macenko, Paul, **Dmetro Stephen Bortniansky,** Herald, Music and Art Magazine. Editorial Board of the Ukrainian Chorus Dnipro, Minneapolis, St. Paul, Minnesota, September, 1965, Vol. 4.
8. Nedzuedsky M. Herald, **Music and Art Magazine.** Editorial Board of the Ukrainian Chorus Dnipro, Minneapolis, St. Paul, Minnesota, March 1967, Vol. VI, p. 2.
9. Olkhovsky, Andrey, **Music Under the Soviets,** Frederick A. Praeger Inc. New York, 1955, p. 239-270.
10. Pauls, Dr. John, **Musical Works Based on the Legend of Mazeppa,** The Ukrainian Review, Vol. 8, June, 1964.
11. Poltava, Leonid, **Anna Yaroslavna Libretto For The Opera in Three Acts,** music by A. Rudnytsky, Svoboda Press, Jersey City, New York, 1969.
12. Rudnitsky, Antin, **Ukrainian Music,** Dniprowa Chwyla, Munnich, 1963, p. 71-262.
13. Shevchenko, Scientific Society, **Ukraine, A Concise Encyclopaedia,** University of Toronto Press, Toronto, 1863.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПО КАРПАТСЬКОМУ ПІДГІР'Ю

Уздовж північних зовнішніх Карпат розтяглася горбовинна смуга, родюча й багата на мінеральні копалини — Карпатське Підгір'я. Беручи на увагу геологічну будову — це частина земної кори, що вгнулася або осіла в стосунку до суміжних смуг — гірської та височинної. Ще при кінці третинного періоду Карпатське Підгір'я було залите водами плиткого моря. Згодом море поділилося на низку окремих басейнів, переділених грядами, які поступово висихали при тому осаджувалися солі — кухонна й потасова, а морські тварини покриті товстими наносами осадових скель розкладалися без доступу повітря і дали багаті родовища нафти, земного воску, горючого газу. На Підгір'ю чергуються густо залюднені улоговини й заліснені гряди. Найбільші з улоговин Самбірська, Калуська і Станиславівська. Людність Прикарпаття поселялася переважно в родючих улоговинах.

І ось на мальовничих схилах Карпат розкинувся ДРОГОБИЧ раніше Дрогобицької області, а тепер Дрогобицького району Львівської області. Місто розташоване на терасах ріки Тисмениці. На південному заході його крутим уступом піднімаються передові хребти Карпат.

В народі ще й тепер живуть леґенди, нібито сім століть тому на березі Тисмениці виникло містечко БИЧ, в якому була споруджена фортеця ЗВАРИЧ. Під час татарської навали містечко було зруйноване, а жителі його стали невільниками хана Шолудивого Боняка. Згодом, поруч з Бичем, навколо соляних промислів виникло нове поселення, яке називалося ДРУГИЙ БИЧ. Від злиття цих двох слів і зміни літер виникла назва міста — ДРОГОБИЧА. Місто належало до земель київських і галицько-волинських князів. Дрогобич відомий, як центр видобуваннх соли. Населення Дрогобича підтримувало торговельні зв'язки з Поділлям і Київщиною.

У 1340 році польський король Казімир підкорив собі Дрогобич, загарбавши соляні промисли. Починаючи з XVI ст. Дрогобич швидко забудовується. Виникають нові житлові будинки, ремісничі цехи. В 1550 році в місті був прокладений водогін, який існував до 1624 року, а потім був знищений татарами. В XIX ст. економічний розвиток Дрогобича значно прискорився, коли на околицях міста були відкриті родовища нафти й озокериту, а також виявлені природні горючі гази.

З часів, коли жив там Іван Франко, а також багато наших людей, що тепер живуть у Канаді й Америці, Дрогобич змінив своє обличчя. Тепер він має свій педагогічний інститут „ім. І. Франка", нафтовий і електромеханічний технікуми, музичну і кооперативну школи. В місті є драматичний театр, філармонія, бібліотеки й інше, але, як і у всіх містах приєднаних в 1939 р. до УССР почала насаджуватися московська культура.

В Дрогобичі багато місць тісно зв'язаних з ім'ям Івана Франка. Тут пройшли його юнацькі роки, тут він вчився, записував з уст ремісників пісні й коломийки, вів розмову з робітниками про їх життя, їх біди.

З архітектурних пам'ятників в Дрогобичі особливу увагу привертають дві дерев'яні церкви в найстарішій частині міста, що носить назву ГОРИШНЬОЇ БРАМИ. Ці дві дерев'яні церкви — унікальні шедеври української дерев'яної архітектури. Старша з них очевидно церква Воздвиження збудована перед 1636 роком. Свого первісного вигляду вона не зберегла. Однак навіть при змінах, церква вражає монументальністю і мальовничою грою мас. Розпис вівтаря виконано також перед 1631 роком і належить пензлеві художника, який розумів роль і місце монументального живопису в середині храму. За кілька сот кроків на південь є друга досить цікава церква св. Юра. Коли її збудували точно невідомо, але вже в 1656 році вона була перенесена в Дрогобич і тут заново зібрана зазнавши значних змін. Біля церкви стоїть дзвіниця; в нижніх частинах вона нагадує Воздвиженську, а верх її повторює форму бань церкви Юра.

14. Snowyd, D., **Spirit of Ukraine,** United Ukrainian Organizations of the United States, New York City, 1935.
15. Starychyj, M. S., **The Life and Works of M. Lysenko,** The Ukrainian Review, Vol. 7, p. 52-59.
16. The Ukrainian Canadian, Kobzar Publishing Co. Ltd., Toronto, December, 1968. Vol. 2, p. 508.
17. Zahaykevich, M., **Musical Life of Western Ukraine the Second Half of the 19th Century,** The Academy of Studies of the Ukrainian S. S. R., Kiev, 1960.

Оригінальні настінні розписи підкреслюють самопожертву в ім'я щастя людей. У народі існують перекази, що церкву Юра збудовано без жодного цвяха і перевезено дрогобичанами з Києва. До числа старовинних будов належать: будинок костьолу (XIV ст.) та дзвіниця біля нього (XVII ст.), яка служила колись фортецею, складом зброї і в'язницею для непокірних.

Дрогобиччина славиться також корисними копалинами залізної руди, сірки, марганцю, бокситів та інших руд. За останні роки введено в дію ряд підприємств хемічної промисловості, деревообробні й паперові комбінати, цементні, вапняно-кафельні, цукрові та інші заводи.

Важливим джерелом паливних ресурсів не тільки республіканського, але й союзного значення на Дрогобиччині є природний газ ДАШАВСЬКОГО родовища. На базі його споруджено магістральний газопровід ДАШАВА-КИЇВ-БРЯНСЬК-МОСКВА. Надходження газу значно збільшилося після побудови додаткової лінії газопроводу УГЕРСЬКЕ-ЛЬВІВ.

В кількох кілометрах на південний захід від Дрогобича стоїть місто нафти — БОРИСЛАВ. Час заснування його невідомий. Перші згадки про нього зустрічаються в документах 1387 року. За першим поділом Польщі 1772 р. Борислав відійшов до Австрії. Борислав найстаріший центр нафтової та озекоритової промисловості Прикарпаття. Про Борислав вам найбільше доводилося читати в творах І. Франка („Борислав сміється", „Бориславські оповідання" і інші), де він описав робітника, його умови праці й життя на нафтопромислах. Люди з усіх і усюди, здалека і зблизька, з гір і з долів, з сіл і містечок, день у день плили — напливали до Борислава, як бджоли до вулика. Роботи! Роботи! Якої небудь роботи!.. Щоб тільки з голоду не загинути! Минулий Борислав був малопривабливим містечком. Тепер обличчя його змінилося. Місто вийшло за межі долини на схили Карпат. Появилися нові будинки, котеджі, палац культури нафтовиків, школи, театри, клюби, бібліотеки (хоч не можуть похвалитися достатньою кількістю українських книжок і періодичної літератури). Стали до ладу нові підприємства, введено в число діючих багато нафтових вишок, над якими повільно пливуть, нехотячи туляться білобоки хмари. Приміняється новітня техніка видобування нафти. В Бориславі, крім газолінового заводу та підприємств по механічному ремонту машин та устаткування нафтопромислів є також м'ясокомбінат.

В семи кілометрах від міста в мальовничій долині Карпатських гір, оточеній лісами і парками, лежить один з найстаріших на Україні курортів — ТРУСКАВЕЦЬ, який існує з 1827 року. В ньому налічується коло 13 мінеральних джерел з найрізноманітнішими лікувальними властивостями. За своїм профілем курорт призначений для людей з захворюванням шлунково-кишечного тракту, печінки, порушенням обміну речовин.

На Дрогобиччині славиться ще й другий курорт МОРШИН, що лежить на березі р. Бережниці. Найбільш популярними є два цінних джерела мінеральних вод і торфове багно, якими успішно лікуються різні захворювання. Широколисті й хвойні ліси сприяють поліпшенню здоров'я тисячам хворих.

Двадцять сім кілометрів відділяє Дрогобич від міста СТРИЯ, що лежить на плоскій терасовій рівнині однойменної річки, яка бере початок у глибині гір і впадає в Дністер поблизу Жидачева.

Стрий вперше згадується у документах 1396 року, як феодальний замок, розташований на території Галичини, забраної в середині XIV ст. польськими феодалами. В першій половині XV ст. Стрий дістав маґдебурське право. З 1772 по 1919 рік перебував під владою Австрії. З 1919-1939 рр. був під владою Польщі. У вересні 1939 року приєднаний до України.

Стрий — осередок українського молочарства в Галичині між двома війнами. За останні роки перетворився в значне промислове місто. Тут діють машинобудівельний, скляний, вагоноремонтний і цегельно-черепичний заводи, деревообробний комбінат і інші підприємства. Багато продукції випускають, що разу сукняна, взуттєва і мебльова фабрика, але її все ж не вистарчає, щоб задовольнити споживача. Із культурних об'єктів, Стрий має музично-драматичний театр, кінотеатр, бібліотеки, історико-краєзнавчий музей, кілька середніх загально-освітніх і спеціяльних навчальних закладів. В Стрию вчився і працював український фольклорист і композитор академик АНУССР Ф. М. КОЛЛЕСА.

За 12 кілометрів на північний схід від Стрия розташоване робітниче селище ДАШАВА, яку по праву вважають центром газової індустрії України.

Запаси природнього газу в Дашаві невичерпані. Сьогодні цим дешевим і висококалорійним паливом користуються: Київ, Брянськ,

Москва, промислові центри Західньої України, Мінськ, Ленінград і незабаром його проведуть у Вільнюс і Ригу. З невеличкого в минулому села, Дашава перетворилась у добре впорядковане робітниче селище міського типу.

Уздовж залізниці і шосе, що ведуть із Стрия до Івано-Франківська (бувший Станиславів), розміщені промислові селища — БОЛЕХІВ, ДОЛИНА, які здалека можна розпізнати по краєвиду нафтових вишок, а також і КАЛУШ з відомими розробками калійних солей. Недавно в Калуші відкрито автоматизований завод по виготовленню бетону, будується великий хеміко-металургійний комбінат — новобудова великої хемії в Прикарпатті.

В передгір'ях Карпат над Дністром розкинувся великий залізничий вузол САМБІР, рідне місто гетьмана Петра Коношевича-Сагайдачного. Самбір давній український культурний осередок. За стародавнім переказом засновниками міста були жителі Старого Самбора, зруйнованого 1241 р. під час монголо-татарської навали. Створене поселення ПОГОНИЧ в 14 ст. було перейменовано на Самбір (новий). В 1349 р. разом з Галицькою землею був забраний польскими феодалами. В 1390 р. місто дістало Маґдебурзьке право. В XV-XVI ст. ст. став значним торговельно-ремісничим осередком на Західній Україні. У Самборі збереглися залишки фортечних валів XVI-XVII ст., пам'ятки архітектури. Міська ратуша (1668 р.), католицький костьол (1503 р.), мисливський будинок короля Стефана Баторія (XVI ст.).

У місті працюють: цегельно-черепичний, хлібний і лікерно-горілчаний заводи, паротягове депо, швейна фабрика і кілька десятків промислових артілій. З середні і музичні школи, технікуми, клюби, парки й інше.

У підніжжя зелених Карпат за 12 кл. від Дрогобича лежить село НАГУЄВИЧІ, батьківщина Івана Франка. Тепер воно носить назву Великого каменяра. В цьому селі проходили дитячі роки І. Франка, тут він написав оповідання про своє дитинство: — „Олівець", „Грицева шкільна наука". В цьому селі він працював над повістю „Борислав сміється" і багатьма іншими оповіданнями і поетичними творами. В центрі села стоїть бронзове погруддя письменника і ще й досі стоїть трисотрічний, могутній, крислатий дуб — улюблене місце відпочинку Франка.

Не годиться минути старовинне містечко СУДОВУ ВИШНЮ. З 1940 року його вже називають містом. Відоме воно, як місце народження видатного українського письменника ІВАНА ВИШЕНСЬКОГО (нар. на прикінці XVI ст.). Він написав більше 20 полемічних творів. Іван Франко високо цінив Вишенського за його талановиті сатиричні твори і присвятив йому одну з своїх історико-філософічних поем: — „ІВАН ВИШЕНСЬКИЙ".

(Далі буде)

СПІВЧУТТЯ

Висловлюємо глибоке співчуття пані Анні Цибак в Едмонтоні та її двом донькам — Ірині й Олені з приводу втрати чоловіка, батька, бл. п. Степана Цибака, який упокоївся 6 травня 1970 року в Едмонтоні.

Редакція „Променя".

— — —

Замість квітів на свіжу могилу нашого приятеля, бл. п. Григорія Шевчука, який упокоївся в травні 1970 у Вишарді, Саск., складаємо в Його пам'ять нев'янучий вінок — $5.00 на журнал „Промінь". Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

П. Клюкевич і родина
Ванкувер

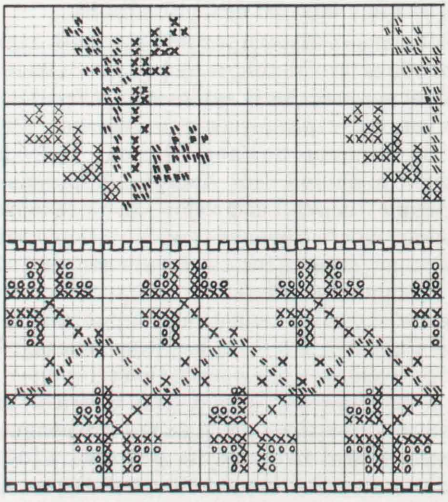

Взір до вишиваної суконки виконаний на білому полотні. На придолі довкруги уміщена вишивка, викінчена з обох сторін кривулькою та обрамована мережкою. На горі вишивки уміщені у відступах дрібні галузки. Такі галузки також розміщені на грудях поміж рядами кривульок. На долині суконка викінчена обміткою у красках зеленій і білій на переміну. Пасочок викінчений довкруги мережкою, а на долині галузками. Кривульки у зеленій і червоній красці на переміну.

Краски: оо — червона 815 ДМС.
хх — голуба 826 ДМС.
" — зелена 700 ДМС.

Музейний Комітет Філії Союзу
у Східній Канаді

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Ніна Мудрик-Мриц

Метелик

— Метелику мережаний,
Звідкіль ти прилетів,
Чи з теремів Веселочки
Чи з краю гожих снів?

Чи післанець від Казки ти
Предивної здаля,
Прилинув, щоб красі твоїй
Вклонялася земля?

— Від Господа вам вісточку
На крилечках несу
Про милість Божу для всіх вас,
Про щастя і красу!

ЯК МАНЯ БАВИЛАСЬ У СХОВАНКУ

Після чаю Маня ходила з лялькою на прогулянку. А коли надворі була негода, то Маня гралася в схованки з собакою Півником, з кицею Ниточкою і з лялькою Лизаветою.

А у схованки вони гралися так: сховає Маня в шафу кітку Ниточку, і починають вони всі її шукати.

Ниточка сидить у шафі і нявчить. А Маня ходить по кімнаті, шукає Ниточку, ніби вона забула, куди Ниточку сховала, і пісеньку співає:

Де це, де це, Ниточка
Заховалась ти?
Нам ніколи Ниточку,
Мабуть, не знайти!

Під стільці і під столи
Ми дивились — не знайшли,
Я шукала скрізь сама,
А її ніде нема.

Ходить Маня, співає пісеньку, і їй навіть сумно робиться, мовби й насправді зникла киця Ниточка. А лялька Лисавета сидить у неї на руках і мовчить. Вона бачила, куди Маня сховала Ниточку, а сказати не може — вона лялька неговоряща.

А собака Півник бігає, гавкає, нюхає підлогу, потім підбіжить до шафи і починає гавкати: „Тут Ниточка, тут!"

А Ниточка у шафі нявчить.

Відчинить шафу Маня, виплигне звідти Ниточка.

Маня радіє.

— Спасибі, — каже, — тобі, Півнику, що ти Ниточку знайшов. На тобі за це солодкого коржика.

Ось як добре вони в схованки гралися, коли Маня Ниточку ховала! А коли ховалася сама дівчинка Маня, то ходив її шукати лише собака Півник. А Лисавета на ліжку лежала з заплющеними очима, а Ниточка на дивані лежала, у клубок згорнувшись.

Нудно так гратися!

А коли Маня Лисавету ховала, то зовсім погано виходило. Знайде її Півник і почне з нею гратися. А він знаєте, як з лялькою грався?

Він вчепиться в неї і почне її по підлозі тягати. А Ниточка йому допомагає. Не зразу щастить Мані відібрати в них Лисавету. А коли й відбере, доводиться її сердешну, зачісувати, переодягати. Всю її розкошлали та забруднили, коли по підлозі тягали.

Ось які були собака Півник, кітка Ниточка і лялька Лисавета.

Д. Введенський.

Ганна Чубач

Коломийка

Ой несмілива Марійко,
Підійди до мене,
Заспіваєм коломийку
На лужку зеленім.

Осередочком у крузі
Ти будеш, маленька.
Жовті зуби в кукурудзи,
А у нас — біленькі!

Жовті зуби в кукурудзи
Від жовтого сонця.
Та маленька Марієчка
Дивиться з віконця.

Вчора вона, білявочка,
Не слухала мамці —
Нині дома сидітиме,
Бо двері на клямці...

Заспіваєм коломийку,
Щоб трава схилилась,
Щоби в нашої Марійки
Сльози не котились.

Пиріжки

Проти сонця, край ріки,
На крутім горбочку
Пече Соня пиріжки
З білого пісочку.

— Зарум'янилися як,
Вітер не остудить.
Не ручаюся за смак,
А гарячі будуть!

Г. Бойко.

ПАМ'ЯТНИК НАЙДОРОЖЧИМ

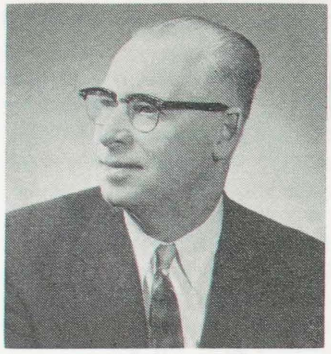

В шосту річницю смерти найдорожчого мужа, батька, бл. п. Миколи Малицького, який відійшов у вічність 11 липня 1964 року на 63-тім році свого життя, згадуємо Його у наших молитвах і на Службах Божих і в Його світлу пам'ять складаємо нев'янучий вінок — $12.00 на журнал „Промінь."

Дружина Р. Малицька і діти

— — —

На нев'янучий вінок моєї дорогої ніколи незабутої мами бл. п. Олени Бокшован, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

Михайліна Сорокан,
Ст. Джулієн, Саск.

В роковини смерти мого дорогого мужа, бл. п. о. Петра Стефюка, священика Української Греко-Православної Церкви, який упокоївся в січні 1969 року, кладу в Його світлу пам'ять нев'янучий вінок —$10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Михайліна Стефюк, Толстой

— — —

В пам'ять мого дорогого мужа, бл. п. Василя Литвина, складаю на нев'янучий вінок $10.00 на журнал „Промінь", а другий нев'янучий вінок на журнал „Промінь" — $5.00 складаю в пам'ять моєї дорогої свахи бл. п. Анни Пресуньки з Давфину.

Софія Литвин, Вінніпеґосіс

— — —

Замість квітів на свіжу могилу мого дорогого батька, бл. п. Олекси Ґояна, який упокоївся 31 березня ц. р. в Норт Бетлфорді, складаю на нев'янучий вінок в його світлу пам'ять $5.00 на журнал „Промінь".

Василь Ґоян, Гамболдт

— — —

Відділ ім. Лесі Українки при Катедрі св. Володимира у Гамільтоні складає $10.00 на журнал „Промінь" як нев'янучі вінки на могили членок відділу. Цим способом ми вшанували їх пам'ять в День Матері в нашій громаді.

За відділ — Марія Січова, голова
і Марія Пелепяк, референтка.

БЛ. П. ЯРОСЛАВА-МАРІЯ ЦЮНИК

Гамільтон, Онт.

У четвер, 18-го грудня 1969 р. відійшла у вічність у нещасливому випадку бл. п. Ярослава М. Цюник. Як приватна секретарка міністра здоров'я й добробуту Ів. Манро в Оттаві, вертаючись з праці в цей нещасливий четвер до дому, з д-ром Гардманом автом, який працював також в цьому Міністерстві, через сніговію та ожиледену на дорозі, водій авта втративши контролю над автом, зїхав з дороги в ріку Оттава. Авто пробивши лід, потонуло до дна ріки, де було 15 футів води.

Пок. Ярослава Цюник, з дому Марії Бойко та Петра Литвин, род. 7-го серпня 1932 р. у Ватерфорді, Онт. Вийшла заміж за М. Цюника у 1949 р. В 1965 р. закінчила курс секретарки з великим успіхом. Працювала перше в Гамільтоні а 21-го жовт. 1968 р. одержала працю в Оттаві, як приватна секретарка. Пок. Ярослава вихована в гарній родині, в українському-національному та релігійному дусі, належала до СУМК а пізніше до жін. т-ства, в якому була також членом управи, говорила гарно по українськи та була дуже діяльна в громадському житті.

Панахиду відслужив о. Т. Глуханюк з Наягра Фаллс, Онт., в неділю 21-го груд. 1969 р. о год. 8-ій веч. в Гамільтоні, а похорон в понеділок 22-го також у Гамільтоні, при великому числі родини покійної та знайомих. Пок. Ярослава залишила в глибокому смутку дві донечки, Галю й Любу, сина Романа, чоловіка М. Цюника, матір Марію та батька Тому Свитальського з Ватерфорд, сестру Лесю та Ольгу, брата Богдана, дальшу родину, знайомих та друзів.

Нехай Господь Бог упокоїть Пок. Ярославу в оселях Своїх! Пам'ять про неї нехай переходить із роду до роду! Вічна Їй пам'ять!

Щоб увіковічнити Пам'ять своєї незабутньої донечки, мати Пок. Марія Свитальська з Ватерфорд, зложила на Прес-Фонд $5:00 на „Промінь".

Приятель.

ДЕНЬ МАТЕРІ У НОРТ СУРЕЇ

Заходами молоді і при помочі учителів рідної недільної школи відбувся 10 травня 1970 р. концерт присвячений святі Дня Матері.

Після Богослуження Всеч. о. П. Блажук запросив вірних на обід до авдиторії, що його приготовили молоді господині-кухарки. Приємно було дивитись, як молоденькі сумківки спритно подавали страви на столи.

По обіді слідувала концертова програма, яка складалась з пісень, деклямацій і танців, в яких брали участь учні рідної і недільної школи та молодь СУМК. Реферат відчитала сумківка Маруся Лебедович. В танцювальну програму входили „Веснівка", „Кривий танець" і „Подоляночка". На закінчення програми сумківка Маруся Блажук удекорувала найстаршу маму пані Юлію Боярчук корсажем з живих квітів, а Маруся Лебедович удекорувала іншу маму, найстаршу членкиню нашої громади корсажем з живих квітів. Заключне слово виголосив Всеч. о. П. Блажук.

К. Боярчук.

ПОПРАВКА

В річному звіті відділу ім. Лесі Українки в Гамільтоні, який був поміщений в числі 3 на стор. 30, у виказі заряду помилково подано ім'я секретарки — **має бути рекор. секретарка М. Пасека,** (було Н. Пенюк).

Редакція.

Сполосніть кришталевий чи скляний посуд водою з оцтом, а він набуде чудового блиску.

Відділ Марії Маркович, Канора — зліва направо: Олена Козоріз, кор. секр., Анна Полович, 1-ша заст. голови, Ґеня Ортинська, 4-та заст. голови, Анеля Стратійчук, почесна членка, Настя Денис, фін. секр., Стефанія Ґорчинська, голова, Розалія Козоріз, 2-та заст. голови, Марія Котелко, рек. секретарка, Катерина Лабюк, добр. Ольга Бойчук.

ЧЛЕНСЬКИЙ ЧАЙ
Канора, Саск.

Дня 5-го квітня відділ ім. Марії Марковичевої улаштував День Членства. Свято почалось рано Службою Божою в місцевій православній церкві, яку відправляв Всеч. о. прот. Бойчук. По Службі Божій відбулась Панахида в пам'ять померших членок.

По обіді в залі Народнього Дому відбулась програма, якою керувала голова комітету членства пані К. Сушельницька. Молитву провів парох Всеч. о. Бойчук, як також зложив привіт, в якім підкреслив силу зорганізованого жіноцтва і вагу організації в громадськім житті. Хвилиною мовчанки вшановано померших членок. Зложили привіти і побажання — мейор міста Канори, п. В. Мисак та голова громади п. Н. Сушельницький.

Пані П. Ґорчинська, членка Комітету Членства представила членок, які вступили до відділу — пань: добр. О. Бойчук, Мілінська, Лисан, Маковська, Гребенюк, Панграс і Склярук. Пані Гребенюк в імени нових членок зложила подяку за гарне і миле прийняття та висловила волю нових членок працювати спільно для добра організації.

Предсідниця покликала до слова добродійку О. Бойчук. Привітавши нововписаних членок і присутніх, добродійка, розповіла коротко про початкове зорганізування С.У.К., як також прочитала основні цілі повстання СОЮЗУ. Дальше вона підкреслила великі здобутки Союзу впродовж 44-річного існування, як організаційно так і культурно-освітньо. Звертаючи увагу на видавничий фонд ім. Наталії Кобринської, а з тим і видавничу комісію, згадала про випуск багато різних видань визначних авторів, який зробив дотепер Союз. Пригадала також про журнал „Промінь", який підніс нас так високо й духово й національно, й який ми повинні передплачувати, читати й піддержувати матеріяльно. Дальше добр. Бойчук звернулася до членок, щоб з нагоди Року Української Православної Молоді зорганізоване жіноцтво дало нашій молоді всяку можливу поміч. Помагало їм у їхніх святкуваннях, а також саме брало в них участь.

При кінці своєї промови пригадала членкам про їхні обов'язки по Відділах, закінчуючи такими словами: „Будьмо активними, працюймо як сестри одної організації, одної Церкви й одного українського народу. Оцінюймо працю тих, які віддано й жертвенно працювали чи працюють в нашім зорганізованім житті. Час біжить дуже скорим темпом, й все змінюється, й ми мусимо до цього себе пристосовувати, але наш запалений Смолоскип повинен нам ще ясніше просвічувати правильну дорогу, якою кожна ідейна членка Союзу повинна йти, а покладене гасло основоположницями Союзу Українок Канади „Бережи свою прадідівську Віру й Церкву, неси перед світом гідність свого народу" повинно й надальше бути

Комітет членства: Настя Дучак, Катерина Сушельницька, голова комітету, Павліна Ґорчинська, добр. Ольга Бойчук.

для нас усіх якнайкращим дороговказом".

Пані Полович, заступниця голови відділу, зложила подяку учасникам Свята за їх присутність, промовцям за їх труд, а рівночасно завізвала членок до дальшої, постійної праці при відділі і при Церкві. Секретарка відділу, пані Марія Котелко, відчитаа листу імен членок, які заслужили собі на особливе признання при відділі, працюючи невпинно впродовж 25 літ і більше.

Слідував святочний чай.

Катерина Лабюк

ВШАНОВАНО ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇНЬ

Тандер Бей, Онт.

Цього року, на заклик крайової управи КУК, наш відділ, спільними силами складових організацій відсвяткував пам'ять героїнь.

Після належної підготовки дня 8, лютого 1970 р. відбулася вечером в просторій залі УНО святочна академія. В програмі брали участь так представниці КУК як і запрошені молодечі організації. Вечір відкрила й проводила програмою довголітня діяльна членка й основниця відділу, Анна Стасів, пояснивши ціль і програму святочної академії. Перша точка молитва **„— Під твою милость"**, виконав жіночий хор українського товариства Просвіти під дир. Григорія Мигаля. Величний настрій молитви був гарним вступом до програми.

Голова КУК Софія Мендик, у вступнім слові зазначила, що ми святкуємо пам'ять героїнь спільними силами складових організацій й доложили старань виконати це якнайкраще. Дальшою точкою програми був виступ хору групи дівчат дорасту МУНО під проводом Олі Савчук, які в стильових вишиваних одягах виконали пісні при супроводі піяно: „Україно", — муз. Гайворонського, „Нічка тиха й темна була" — на слова Лесі Українки" — муз. Моги.

Ширшу доповідь „На свято героїнь" виголосила дбр. Ксавера Пахолків. Доповідь обоснована на історії подій та участи в них жінок-героїнь від Великої Княгині Ольги почавши, по найновіші часи. Доповідь була добре опрацьована і публіка вислухала її з зацікавленням. Деклямацію про Княгиню Ольгу виголосило двоє дівчат в народніх одягах; учениці української католицької школи С. С. Служебниць, Петруся Солтанюк і Анна Іванишин. Поему Лесі Українки — „І ти колись боролась" — виголосила з дикцією й великим відчуттям Орися Яремчук. Піяно-сольо, виконала молоденька Катруся Бурак, яка відограла Бах-Симфонія Ну. 8, „Віють вітри" — муз. Лисенка. Деклямацію „Могила Ольги Басараб," — Анна Гук. На закінчення програми виступив жіночий хор під проводом Гр. Мигаля, який виконав: „Чічка" й „В'язанку пісень". Піяно-супровід виконувала Діяна Винярчук-Крокер. Кінцеве слово виголосила містогол. КУК Марія Кохан, а Марія Пресунька виконала рецитацію: „Ще не вмерла".. при акомпаніяменті хору мурмурандо, слідував державний гімн.

На декорацію сцени послужили портрети, вишивки й живі квіти а також великий транспарент. Декорацію плянували Мих. Гарасимчук і Б. Карпюк. Уладжена також була вистава примірників всіх трьох жін. журналів „Промінь", „Жіночий Світ", „Наше Життя" й вистава книжок, пера жінок письменниць. Вступ, вільні грошеві датки, призначені на видавництво дитячої літератури О. П. Д. Л. на що переслано $75.00.

Відділ Комітету Українок Канади

ЗВІТ КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА, ПРИ ВІДДІЛІ КН. ОЛЬГИ

Лашін, Кве.

При праці Ч. Х. в Монтреалі — зліва направо: пані — Наталя Луцишин, Марія Ґонсов, Євгенія Цернюк.

Дня 24-го травня ц. р. минуло п'ять років, як наша жіноча організація вступила в склад до Канадського Червоного Хреста, як перший український відділ на провінції Квебек. На зборах було вибрано комітет з трьох пань: Наталки Луцишин, Євгенії Цернюк та Марії Ґонсов, яка вже довгі роки працює в організації Канадського Червоного Хреста.

Той самий комітет працює вже п'ять років без змін. За цей час за допомогою поодиноких членок, вшито понад одну тисячу різного дитячого одягу. Зроблено 38.800, так званих, „Блод донор дресінг". Вислано 12 пачок вживаного убрання для українських родин у Парагваю від імені Союза Українок Канади. Щороку беремо участь в збірці грошей для К. Ч. Х.

Під час Різдвяних свят відвідуємо хворих, в тому числі й ветеранів по місцевих шпиталях з дарунками від К. Ч. Х. Беремо участь на квартальних зборах на рівні з іншомовними комітетами. Також беремо активну участь на всіх інших імпрезах, що їх улаштовує К. Ч. Х.

В головній управі працює нас десять пань: чотири англійки і чотири француженки та дві українки. Праці є дуже багато, однак рук замало. Це є наша скромна праця за п'ять років нашого існування при К. Ч. Х. Як голова комітету, складаю щиру подяку своїм співробітницям, а саме паням: Н. Луцишин, Е. Цернюк, як також і тим членкам, які помагають нам в шиттю паням: А. Савюк, Н. Івак, А. Ґенґа Е. Остапюк К. Міщенко та Т. Клемба і панні Ромас.

Марія Ґонсов.

НЕСПОДІВАНА ГОСТИНА

Сусіди і приятелі п-ва Ткачуків у Келґарі, Альберта завітали до їх дому, щоб привітати пані Ткачук з днем її народження та побажати іменинниці щастя, здоров'я і многих літ.

Це була справжня мила і гарна несподіванка для пані Ткачук, яка викликала багато втіх, веселощів і товариської атмосфери. Господиня дому, пані Ткачук, як іменинниця щиро повітала гостей. Гості ж зі свого боку повітали пані Ткачук, заспівали їй многоліття та вручили їй маленький даруночок від присутніх, за який вона щиро подякувала.

Гостина проходила на дружній товариській розмові, забаві, а на закінчення забрала слово пані Григорів. Оцінивши такі товариські приязні сходини, пошанування людини, приятельки, чи громадської співпрацівниці ми ніколи на таких гостинах не повинні забувати про наш журнал „Промінь", який нас відвідує раз у місяць та ділиться з нами своїми думками на багато цікавих справ. Гості були раді з такого слова і зложили $7.00 на фонд журнала.

Н. Дутчак

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ

у Вернон, Б. К.

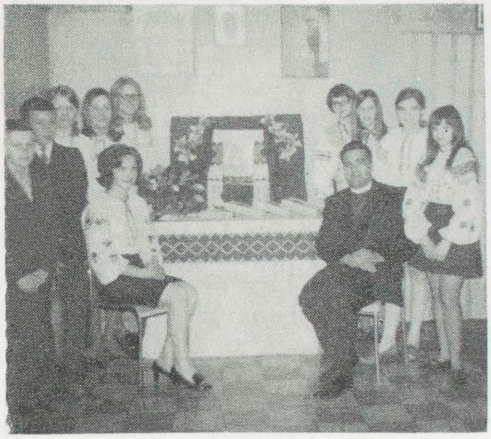

Світлина частини сумківців у Вернон: Б. Шумей, Н. Павлишин, Одарка Сорока, С. Кіндрачук, Д. Малиш, Линда Будулка, напереді сидять — добр. і о. Рибалка.

Заряд відділу Кн. Ольги у Вернон — зліва сторони сидить — добр. Рибалка — голова. За нею стоять зліва направо — П. Кіндрачук — касирка, Ґ. Бромбергер — фінан. секретарка, О. Шумей — 1 заст. голови, С. Князь — 2 заст. голови, К. Лащук — заст. секр., М. Попович — рекорд. секр., Ю. Несміла — контр. комісія, П. Кіндрачук — підготовив пісні до програми, сидить — о. О. Рибалка.

Свято письменниць

Заходами управи відділу ім. св. Ольги у Вернон відбулось 1-го березня 1970 року — свято-роковини двох письменниць — Лесі Українки і Ольги Кобилянської.

По Службі Божій Всеч. о. Рибалка відслужив Панахиду, а по цім всі зійшли до залі на спільний обід. В програмі брали участь сумківці, діти української і недільної школи як також членки відділу. Програмою керувала пані О. Шумей.

Вступне слово виголосила голова місцевого відділу СУМК Оксана Сорока, хор СУМК-у відспівав „Тиха ніч", вірш „Скрізь плач" — пані А. Капіцька, реферат про Л. Українку виголосила добр. С. Рибалка, хор української школи відспівав „Ку-ку", „Товаришці на спомин" — О. Шумей. Реферат про Ольгу Кобиянську життя і творчість дала пані М. Попович. Слідував квиз про життя цих обидвох письменниць перевела пані Кіндрачук. Участь брали сумківки — Одарка, Оксана й Орися Сороки, Христина Николайчук, Линда Будулка, Соня Кіндрачук, Дебора Малиш, Орися Рибалка і Ґледис Шумей. Молодь дуже уміло відповідала на питання. По цім слідував сольоспів „Марічка" проспівала Орися Рибалка при аком. мандолін Петра і Павліни Кіндрачуків. Кінцеве слово сказав о. О. Рибалка.

Роковини Шевченка

Роковини Шевченка були урочисто відзначені в неділю 22 березня 1970. Програму свята попередила Панахида в церкві та спільний обід в залі.

Програму свята відкрила голова відділу добр. С. Рибалка вступним словом. Хор відспівав „Заповіт". Слідували дві деклямації — Мелані Шумей і Линди Бидульки. Хор української школи відспівав „Україно моя нене" під управою П. Кіндрачука і декл. Богдан Шумей. Реферат про Шевченка виголосив о. О. Рибалка. Хор СУМК — „Слава Кобзареві", деклямацію виконали три сини о. Рибалки — Василько, Євген і Борис. Вірш Шевченка прочитали — Ґледис Шумей, Одарка і Оксана Сороки, „Реве та стогне" виконав хор. Кінцеве слово сказав п. Л. Бобіцький. Обидві імпрези закінчувались українським гимном „Ще не вмерла Україна".

Павліна Кіндрачук, осв. реф.

ВІДДІЛ ГАННИ БАРВІНОК
Монтреаль

У неділю, 9 листопада 1969 р., в залі Собору Св. Софії, відділ ім. Ганни Барвінок мав свій осінній ПОКАЗ МОД.

Членки комітету при помочі слідуючих осіб: Джюді Самолюк, Кризанти Мех, Тарас Гукала, Романа Савицького та Віктора Сидоренка чудово прибрали залю. А саме підвищення було прикрашене квітами та ясно освітлене.

Вітали людей при дверях пані Мирослава Драган та панна Євгенія Шкурат. При мікрофоні була пані Оксана Мех — голова відділу. Вона вміло привітала гостей, а опісля розповіла про фасони та підкреслювала деякі деталі убрання, що їх моделювали наші членки, молодь та діти.

Щоб дати відміну в нашому показі мод, програма була розділена на дві частини. Перша частина була виключно для дітей; цю частину вбрання постачила фірма Лаврец Кидіїз Шоп. Можна тут підкреслити, що як звичайно, присутні були зачаровані виступом наших дітей. Діти своїми особистими рухами, цікавістю, та своїм захопленням раз-у-раз зворушували присутніх, які не жаліли своїх оплесків для них. Лаврец Кидіїз Шоп мала вбрання від 2 років аж до підлітків паночок, 12 років. Були модилювані суконки, снігові костюми (для хлопців та дівчат), нічне білля, халати, вечірні та забавові суконки.

Друга частина показу мод була більш скромна. Для цієї частини убраня постачило підприємство „Мері Лейньет Фашонс". Це були вбрання для молоді та дорослих. Мері Лейньет Фашонс більш мали з плетеного матеріялу суконки, костюми, та

„джамп сутс" найновішого фасону, який дуже тепер поширений. Краски були найновіші — сині, помаранчеві, ясно рожеві та багато білого. Часто могли бачити поміж плетеного матеріялу срібні або золоті нитки, що перетикали матеріял. Такий перетик тканини робив певне враження на глядачів.

Музику під час показу мод доглянув Тарас Олянський.

На закінчення програми членки відділу подали присутнім чай та перекуску.

Оксана Мех, голова.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА КРУЛІЦЬКИХ

Заходами родини і приятелів у Волей, Б. К. відбулось 7 лют. 1970 року родинне свято п-ва Степана і Оксани Круліцьких. Був це срібний ювілей — 25-ліття подружнього життя.

Господарем ювілею був п. Ю. Антонішка. Обід-прийняття відбулось в залі Українського Православного Центру у Волей. Ювілейний обід розпочато молитвою, яку проспівав церковний хор під проводом пані Залубняк, а страви поблагословив Всеч. о. П. Блажук. По цім було піднесено тост

П-во Степан і Оксана Круліцькі

за здоров'я ювілятів і грімке многоліття.

В програму ювілею входили привіти від визначних осіб з різних місцевостей Канади, як також промови, включно з промовою о. Настоятеля, який щиро і тепло вітав ювілятів від громади, від гостей та склав побажання.

Подарунок від родини вручив син ювілятів Давид Круліцький, а від приятелів пані А. Максимюк. В кінці програми господар попросив до слова ювілятів, які зворушливо подякували за звеличення їх родинного свята. По цім гості ще особисто підходили і складали ґратуляції та побажання ювілятам.

П-во Круліцькі родом з провінції Саскачеван, з околиць Теодор. Прибувши до Волей у Б. К. вони в 1947 році включились в громадське життя. Степан Круліцький є скарбником у церковному заряді, а пані Оксана була головою відділу ім. О. Кобилянської та від кількох років є в управі провінц. екзекутиви Союзу Українок на Б. К. та відзначається активною працею.

З проведеної на ювілеї збірки на прес. фонд призначено на „Промінь" $14.00.

З цього місця бажаємо шановним і дорогим Ювілятам п-ву Степану і Оксані Круліцьким, якнайкращих успіхів в їх особистім житті, щоб Господь послав для них вік довгий і щасливе життя, їм і їх синові Давидові, та зберігав на многії і благії літа!

Присутній.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА О. і Є. КІТ
Ніяґара Фалс

В середу, 20 травня 1970 р. відбулось дуже гарне родинне свято п-ва Онуфрія і Євдокії Кіт — срібний ювілей їх подружнього життя; цей чудовий вечір напевно лишиться в пам'яті шановних ювілятів на ціле їх життя.

На це родинне свято зібралися — члени місцевого відділу Самостійників, куми і приятелі з Ніяґара Фалс, поїхали на фарму, до дому п-ва Онуфрія і Євдокії Кіт, щоб привітати їх в день їхнього ювілею.

По старій традиції гості привітали ювілятів великим короваєм, подарунками, проспівали „Христос Воскрес" а пізніше многоліття. З великою радістю прийняли своїх гостей шановні ювілята, а після гучного вітання почалась програма свята. Господарем був Іван Пограничний.

Після смачного гостинного прийняття, господар вечора Іван Пограничний вкоротці переповів про життєві дороги п-ва Кіт в Канаді а по тім покликав до слова дружбу Григорія Гладинюка а опісля і дружку пані Гуцал. Гості по черзі складали ювілятам привіти та побажання, а по них забрав слово наш парох, Всеч. о. Глуханюк. Він говорив про значення і вартість таких ювілеїв. Кінцеве слово мали ювіляти та їх доня Маруся. Вони дякували приятелям за шану, за пам'ять про їх родинне свято а п. О. Кіт у своїм слові порушив деякі справи так, що ми, гості, були з того дуже задоволені.

Після цього витворився дуже гарний товариський, веселий настрій з жартами і співами. При цій нагоді, д-р Микола Погран сказав кілька слів пропонуючи, щоб цей гарний вечір залишився не скоро забутим і зробив заклик зібрати пожертву на прес. фонд журнала „Промінь". Гості радо озвались і зложили $25.00; других $25.00 зложили ювілята — п-во Кіт — разом $50.00.

П-во Онуфрій і Євдокія Кіт виховали пятеро дітей — дві донечки, Люба на другий рік кінчає правничі студії (адвокатуру), а Маруся учителює. Два сини і доня — діти пані Кіт по першім подружжі — осягнули освіту та займають високі становища у своїх професіях.

В імені всіх гостей висловлюю шановним ювілятам найкращі побажання і многих, многих літ! **Присутня.**

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЕДМОНТОН, АЛТА
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори жін. т-ва відбулися 30 листоп. в залі під церквою св. Іллі. Збори відкрила голова Надія Гаманик, добр. Фляк провела молитву. Предсідницею зборів була Ніна Волотько, секретарювала Марія Гарасим. Після певних формальностей членки заряду і голови комітетів здавали звіти з діяльности т-ва за рік.

Т-во приготовляло обіди на весілля, похорони і поминальні обіди, членки приготовили спільне свячене, Святу Вечерю, і на візитацію Владики Андрея, улаштували базар, взяли участь у провінційнім чаю та в чайнім прийняттю у резиденції Владики. Жіноче т-во опікується українською і недільною школою, школою танків, молодшим СУМК-ом та садочком. Добродійний комітет відвідує хворих.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — Катерина Рожак, уступивша голова — Надя Гаманик, заступниці — Ніна Волотько, Марія Шевчук, Анна Ємскі і Ліна Купченко, рекорд. секретарка — Вікторія Лучко, касирка — Єлсі Осьмак. Шкільний комітет — Катерина Ілащук, Ліна Купченко, пресові референтки — С. Дмитрук і Марія Деско. Церковний комітет — П. Івасюк, М. Мироник. Ручних робіт — А. Онищук. Кухонна поміч — І. Дзюра, Ж. Вінтоник, А. Пасемко, М. Попович. Кухарки — Є. Простибі і М. Чорна, кухонна вкладка — М. Шевчук; садочка — А. Доскоч і А. Вілінські, чайних прийнять — Р. Стечишин; освіти — М. Гарасим; добродійний — Є. Простибі; „Променя" — М. Кавчук. Контрольна комісія — О. Ласківська, Н. Корбашевська, М. Шевчук.

Фінансовий звіт: з року 1968 осталось — $1,469.82, приходи в 1969 р. — $9,123.54, розходи — $8,753.37, осталось в касі — $1,849.37.

На закінчення зборів Гарасим зложила подяку за трирічний провід у товаристві і вручила їй на пам'ятку маленький даруночок. Пані Гаманик зі свого боку подякувала членкам заряду і товариства за співпрацю та побажала успіхів новій голові та управі. Кінцеве слово сказала також новообрана голова Катерина Рожак, подякувавши за вибір. По зборах господині подали чай.

С. Дмитрук, секретарка

КАНОРА, САСК.
Відділ ім. Марії Маркович

Річні збори відділу відбулись в четвер 15 січня 1970 р. в залі Українського Народного Дому. Збори відкрила голова Стефанія Ґорчинська. Молитву перед зборами провів Всеч. о. В. Бойчук. Предсідницею зборів була Анеля Стратійчук. Вшановано хвилиною мовчанки померших членок. Секретаркою зборів була Катерина Лабюк.

Парох, Всеч. о. Бойчук привітав членок, оцінив співпрацю членок з церковною громадою і побажав успіхів у дальшій праці. Так само привітав збори голова церковної громади п. Н. Сушельницький. По цім слідували звіти членок управи т-ва. Голова т-ва, пані Стефанія Ґорчинська підкреслила, що минулий рік (1969) був успішний. Т-во начислює 93 платник членок і 3 почесних. Впродовж року управа т-ва відбула одинадцять засідань і девять місячних зборів т-ва.

Наш відділ опікувався недільною і рідною школою, ми купували потрібні книжки і підручники, оплачували учителів української школи, улаштували для учнів прогулки, та забави для дітей. Зайнялись організуванням дитячого концерту на Різдво. В рідній і недільній школі навчають наші членки, як учительки, як також маємо учителів, що навчають в державній школі. Недільна школа відбувається кожної неділі, крім літних місяців. На лекції вчащало 95 учнів. Вони були поділені на 10 кляс. Учителі, що навчали в недільній школі: Ґ. Біла, Дж. Цимбаліста, С. Лісан, А. Мачушик, Ґ. Ортинська, О. Булцан, М. Котелко, З. Денис, А. Ойстрик, М. Сопотик, директором школи є п. Е. Ґерман. В українській школі навчали — Всеч. о. Стеценко і Олеся Король. До кінця червня в українській школі було 20 учнів, з яких складалось дві клясі. Учителі приготовили з учнями два концерти — Різдвяний і на День Матері. Референтки та інструкторки молодшого СУМК-у пані — Д. Ортинська, Ґ. Калинюк і С. Левко, старшого — Марія Котелко.

В День Подяки, на 12 жовтня відбулось офіційне прийняття нового пароха Всеч. о. В. Бойчука, на якім від т-ва було вручено добр. Бойчук букет живих квітів.

Праця нашого жін. т-ва спрямована на виховання молоді. В Канорі СУМК започаткував пров. спортові змагання. 14, 15 і 16 лютого ц. р. відбувся зїзд сумківського спорту. Ми започаткували курс української мови і письма для старших. Навчають — о. В. і добр. Бойчук. Науку народнього мистецтва навчає Катерина Лабюк. Наше т-во все дбає про те, щоб в громаді був християнський дух і пошана до свого рідного. Членки т-ва співають у церковнім хорі під управою М. Лабюка.

Для придбання фондів на потреби громади членки приготовляли обіди, бенкети, чайні прийняття. Готівкою передали громаді $3,000.00, а подарували довгу на $5,231.77 — разом $8,231.00. Т-во придбало речі до церковного архіву за $237.45 (частину пожертвували пані — К. Овчар — $40.00, п-во Полович $20.00 і старший кружок членкинь — $93.77), заплатили податок до Нар. Дому — $400.00, за малювання кухні в Нар. Домі — $280.24, за малювання резиденції — $200.00, за книжки до недільної школи $120.00, за прогульку дітей на оселю — $338.92, шкільні цертифікати $152.10, на Інститут П. Могили — $50.00, на журнал „Промінь" — $59.00. Т-во дало нагороду за українську мову в державній школі, на муз. фестиваль української пісні, на орган. фонд Союзу Українок Канади та інші менші пожертви. В банку з 1968 р. осталось $2,339.19, приходи в 1969 р. — $7,422.20, розходи — $8,858.18, осталось в банку $957.96.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — Стефанія Ґорчинська, заст. голови — Анна Полович, Розалія Козоріз і Ґеня Ортинська, рекорд. секретарка — Марія Котелко, заст. — Катерина Лабюк, кореспонд. секретарка — Олена Козоріз, касирка — Настя Денис. Голови комітеїв: Сестрицтва — Домка Ленко, дорад. сестриць — Марія Лодба, соціяльного — Анна Цимбаліста, оселі „Тризуб" — Катерина Сушельницька, добродійного — Анна Полович і Стефанія Лісан, недільної школи — Галя Цимбаліста, членства — Катерина Сушельницька, журнала „Промінь" — Анна Стусик. Порядок груп кухонної діяльности — Розалія Козоріз, молодшо-

го СУМК — Фіялка Киба, старшого СУМК — Марія Котелко, музею і мистецтва — Катерина Лабюк, господиня — Павліна Дверничук, кухарки — Павліна Дверничук і Анна Тимрик.

Марія Котелко, секр.

ЕНДЕВОР, САСК.
Відділ ім. О. Кобилянської

В 1969 році наше т-во мало 22 членок. За рік відбулось 7 зборів. Членки нашого т-ва понесли велику втрату — похоронили любу членку, заступницю голови бл. п. Марію Гайчук.

Т-во придбало більше посуду до Народного Дому, рушників до посуду та електричний кавник. Членки займались одним весіллям, продавали перекуску на Бальовий Турнамент, займались перекускою на 3 похоронах, приготовили осінню вечерю і базар. Улаштували забаву з танцями і займались продажем перекуски на трьох танцях.

Складаємо подяку членкам за співпрацю і найкращу кооперацію. Праця була гарна і багато чого зроблено.

Заряд т-ва.

ЙОРКТОН, САСК.
Відділ ім. Олени Пчілки

Річні збори відділу відбулися в залі Народного Дому в неділю 14 грудня, 1969 року. Перед відкриттям зборів провів молитву Всеч. о. М. Стеценко. Хвилиною мовчанки і співом „Вічная пам'ять" вшановано померших членок. Предсідницею зборів була пані Олеся Піць, а секретаркою пані Параскевія Семенюк. Слово до членок виголосив парох Всеч. о. Стеценко, який висловив признання членкам за їх співпрацю з церковним зарядом громади. Голова громади п. Ю. Скварчук зложив привіт відділові в імені громади та побажав успіхів на будуче. Про діяльність т-ва звітували урядниці, голови комітетів, а Контрольна комісія уділила голос довіря уступаючому зарядові.

Діяльність т-ва: Впродовж року відбулось 9 місячних зборів, 7 засідань заряду. Відділ начислює 91 членок. Відділ опікується українською і недільною школою. Навчали в рідній школі: добр. О. Бойчук в 1968-69, а в 1969-70 навчає пані Ю. Скварчук. Головою шкільного комітету є пані Анна Цимбаліста. Шкільні діти брали участь в концерті на День Матері і Святі Миколая. Шкільний рік діти закінчили іспитами і одержанням свідоцтв, а закінчили науку прогулькою з учителями коло озера Йорк Лейк. Після св. Причастя у Великий піст членки подали школярам сніданок. Наш відділ помагає морально і фінансово відділові СУМК. До Надзірної Ради входить від т-ва пані Цимбаліста. На Крайовий З'їзд Союзу Українок, який відбувся в серпні 1969 р. в Едмонтоні, відділ вислав двох делегаток — Анаст. Лис і П. Процишин. Відділ виплатив $100.00 стипендію теологові Колегії Св. Андрея і $50.00 нагороду дав студентові 12 кляси у державній школі за українську мову. Обидва студенти з Йорктону.

Відділ передплачує до місцевого шпиталю „Український Голос", „Вісник" і „Промінь". Відділ наймав панахиду за померлих членок, а восені, разом з іншими організаціями зложив вінок Невідомому воякові біля сенатопу. Сестриці дбають про порядок і прикрасу церкви, комітет відвідує хворих у лікарні, висилає квіти, а на Великдень обдаровує писанкою і свяченим.

Т-во набуло до бібліотеки чотири нових книжки. Спільно з церковною громадою відбулись такі імпрези: Новорічна забава, Йорданська Вечеря, спільне свячене, прощальне прийняття для о. і добр. Бойчуків, храмовий обід і привітальне прийняття для о. Стеценка з родиною, День Подяки і свято студента.

Членки відділу улаштували весняний і осінний чай з розігравками та випродаж печива, писанок і ручних робіт. Фінансовий звіт: осталось з 1968 р. — $661.59, приходи в 1969 — $12,756.23, розходи — $13,287.57, осталось в касі $130.25. Відділ жертвував на церкву $5,500.00, на парафіяльну хату $200.00, Народній Дім — $745.00, оселю „Тризуб" — $25.00, орган. фонд — $25.00, на книжку Інст. П. Могили $25.00, на журнал „Промінь" — $64.00, добродійні цілі $20.00.

Заряд т-ва на 1970 р.: голова — А. Лис, уступивша голова — О. Піць, заст. голови — С. Скварчук, Н. Гишка, О. Лисан; рекорд. секретарка — О. Піць, кор. секретарка — А. Ковалик, фінанс. секретарка — Л. Вінтоник, касирка — К. Волощук. Контрольна комісія — Р. Стратійчук, М. Прокопчук, М. Склярук. Бібліотекарка — В. Трофанюк. Референтки: освіти — А. Цимбаліста, журнала — В. Крепякевич. Комітети: добродійний (відвідування хворих), соціяльний, телефонічний, базаровий, членства, народнього мистецтва, сестриць і бенкетів — А. Оліник.

Параскевія Семенюк.

МОНТРЕАЛ
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори т-ва відбулися 14-го грудня 1969, в церковній залі. Предсідницею зборів була Н. Михайловська, а секретаркою п-ні В. Вусата. Звіти показали велику проробленну працю впродовж цілого року. Голова т-ва Н. Михайловська подякувала управі та членкиням за поміч і кооперацію впродовж цілого року, додавши, що тільки завдяки дружній співпраці наших членок і всіх, до кого ми зверталися за допомогою, наша праця була успішна. Журилася, що дуже тяжко заохотити нових членок, що й є нашою найбільшою проблемою. Діяльність т-ва: Засідань Управи було п'ять. Власними силами т-ва влаштували концерт, присвячений Лесі Українці, ім'я якої носить наше т-во.

Комітет господинь, разом з іншими членками приготовили: поминальний обід у 10-ту річницю смерти бл. пам'яти о. прот. Петра Архангельського — основоположника нашої церкви; храмовий обід, постовий обід в часі візитації Владики Михаїла; традиційна кутя, заговини і поминальні обіди в часі похорону, в сорокові дні після смерти та в річницю смерти. Інша праця у минулому році була: обслуговували буфет в часі контестової забави. Брали участь у річному традиційному бенкеті — балі дебютанток, який щороку влаштовує місцевий відділ Комітету Українців Канади в Монтреалі, а саме: одна з наших членкинь була вибрана в склад членів Бальового Комітету.

Наше т-во зложило поважну пожертву на церкву Св. Покрови, в сумі 1000дол. і вислали бюджет до централі Союзу Українок Канади. Фінансовий звіт: В касі з 1968 року лишилось $574.37; прихід за 1969 р. — $2,137.15; розхід — 2,081,04; в касі залишилось $630.48. Заряд т-ва на 1970 р.: Голова — Н. Михайловська, уступивша голова — добр. Г. Костюк; заступниці голови — А. Сойко, М. Старенька; рекордова секретарка — Н. Грицина; корес. секр. — Т. Бова; фінансова секр. — Т. Бова; референтка до КУК — Н. Цехмістро; референтка журналу „Промінь" — добр. Г. Костюк; референтка ОДУМ — В. Канарейська; ре-

ферентка культурно-освітня та добродійної праці — В. Вусата; референтка зовнішніх зв'язків — О. Гуменюк; референтки домашньої економіки — А. Цвіткова, М. Мазуркевич, господині — А. Мельник, А. Аксюк, К. Гладунів. Контрольна комісія: І. Ковалів, А. Прокопів, М. Томчук.

кор. секр. **Т. Бова**

АЙТУНА, САСК.
Відділ ім. св. Ольги

Річні збори т-ва відбулися 4 листопада 1969 р. в залі Народного Дому вечером. Збори відкрила голова пані Марія Березюк молитвою та хвилиною мовчанки вшановано членок, що відійшли у вічність. Зборами керувала добр. Надія Гудима а секретарювала пані Віра Мачула. Звіт з річної діяльности дала пані Березюк, голова відділу. Вона подякувала членкам за співпрацю. Рік пройшов швидко, а в нашім товаристві у гармонійній співпраці. Пані голова побажала ще кращих успіхів у наступнім році. Звітували також секретарка, а касирка дала фінансовий звіт.

Впродовж року відбулось 11 місячних зборів і 2 засідань заряду. Членки улаштували храмовий обід на Зелені Свята, спільне свячене по Великодні, мали три випродажі домашнього печива перед Великоднем, перед Різдвом і одно серед літа. Т-во приготовляє весільні прийняття, вечері для Лайонс Клюбу раз у місяць, улаштувало День Студента, відсвяткували роковини св. Княгині Ольги Молебнем у церкві а відтак перекускою у залі. Т-во займається збіркою на фонд артриту. Наші поодинокі членки належать до жіночого відділу при шпиталі і помагають у збірках на недугу рака, відвідують хворих у шпиталях. Спеціяльно на Великдень обдаровують хворих писанками.

Т-во жертвувало на церкву $470.28, на Народний Дім $1,484.70, на Колегію св. Андрея $25.00, на Інститут П. Могили $35.00, на місцевий шпиталь $500.00. В касі з 1968 р. осталось в касі $314.39, приходи в 1969 — $3,745.-71, розходи $2,668.27, осталось в касі — $1,391.83.

Заряд т-ва на рік 1970: Голова — Марія Березюк, заступ. голови — Павліна Обух і Марія Левко, секретарка — Софія Давидюк, касирка — Доця Піста. Контрольна комісія — Марія Мартинюк, Юлія Яців. Сестриці до Церкви — Параня Смеснюк, А. Козій, К. Лецюк та А. Мачула.

Софія Давидюк, секретарка.

ВАНКУВЕР, Б. К.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори відділу відбулися у вівторок 9-го грудня 1969 р. в залі Народнього Дому. Голова відділу пані Н. Воробець перепроваджувала зборами. Звіт з діяльности т-ва дала секретарка, пані Л. Митрук.

Впродовж року відбулось дев'ять місячних зборів, чотири засідань заряду і комітетів та одні піврічні Збори. Соціяльний комітет приготовив Новорічну Забаву, один базар, два пущення, чотири церковні обіди, чотири бенкети, вісім перекусок для різних імпрез.

Освітній комітет улаштував академію в честь Лесі Українки. Прихід з концерту переслано на пресовий фонд журнала „Промінь". Проведено програму — вечерю в День Українського Студента.

Сестриці придбали нові покривала для церкви. Вони виконують спеціяльні обов'язки, що зв'язані з церковними святами. Жіноче т-во дало $650.00 на малювання церкви. Добродійний комітет відвідує хворих по шпиталях і домах, посилає картки побажань та квіти.

Референтка журнала, „Промінь" в 1969 році (це було його 10-ліття) вислала пожертв на прес. фонд $581.00. Комітет народнього мистецтва відбув девять вечорів писання писанок та вишивання. Провів виставу, а на ній демонстрацію писання писанок та куховарства на Пасифік Нешьонал Ексибишьон. Відділ брав участь в праці Ванкуверської Жіночої Ради через своїх представниць. В нашім відділі є дуже гарна бібліотека, удержувана у взірцевім порядку. В бібліотеці є також 15 архівних книжок. До зібрання їх і зложення причинився п. Ф. Богдан. Наш відділ має своїх представниць у місцевому відділі КУК. Наше т-во опікується молодшим відділом СУМК. Сумківці відбувають свої сходини, навчаються писати писанки, улаштовують випродажі печива, співають у церковнім хорі, продають квіти на День Матері. З своїх прибутків подарували $50.00 на будівельний фонд. Відділ взяв участь у крайовім з'їзді Союзу Українок в Едмонтоні.

З року 1968 осталось в касі $1,020.-47, приходи в 1969 р. — $6.784.54, розходи — $5.308.91, в касі осталось $2.496.10, з продажі куховарської книжки $11,623.60, разом всіх грошей — $14.128.70.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — Н. Воробець, заступниці — Н. Фігуш і М. Наконечна, рекор. секретарка — Л. Митрук, касирка — А. Трофаненко, кореспонд. секр. — К. Гузик. Сестриці — І. Твердун, М. Наконечна, У. Гомола, А. Мануша, А. Гуцуляк, А. Мойсюк, Л. Митрук. Куховарство — головна кухарка — А. Середа, М. Ярмій, І. Культуська, Ю. Транчук. Соціяльний комітет — В. Москаль, О. Козловська, О. Козій, Н. Стоцька, С. Швайковська. Мистецтва — О. Кіндрачук, Н. Воробець, Л. Митрук, К. Гузик, П. Клюкевич, А. Трофаненко, І. Твердун, О. Сироїд, О. Козловська. Добродійний комітет — М. Наконечна, І. Твердун, Л. Митрук, М. Вакалюк. Референтки — молодших СУМК — д-ка К. Бублик, Н. Бойкович, М. Актимійчук, Є. Кузик; журнала „Промінь" — П. Клюкевич. Бібліотека — М. Богдан. Жіноча Рада — А. Бойчук, Л. Киба, М. Полонич; архіву — М. Богдан. Освітній комітет — М. Вакалюк, П. Клюкевич, добр. К. Бублик. Предст. до КУК — Є. Остапчук і Г. Дзюбенко. Контрольна комісія — А. Бойчук, М. Вакалюк, О. Козловська. Рідна школа — Г. Токарик, Г. Дзюбенко, М. Актимійчук. Квіти — А. Мануша. Комітет кухов. книжки — Н. Воробець, О. Кіндрачук, П. Клюкевич, М. Наконечна, Л. Митрук, О. Сироїд, М. Богдан.

Л. Митрук, секр.

ЕНДРУ, АЛБЕРТА
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори членок відділу відбулися 2 грудня 1969 р. в домі пані Р. І. Гуцуляк. Предсідницею зборів була пані Василина Мельник, секретаркою пані Розалія Гуцуляк. Звіти з діяльности здавали членки заряду.

За рік т-во відбуло 10 місячних зборів. Підприємства впродовж року були такі: Роковини Шевченка і Лесі Українки. Членки приготовили обід на храм на Петра і Павла, два поминальних обіди, чотири перекуски, улаштували два випродажі домашнього печива, пущення. Т-во дало нагороду для української кляси в державній школі, улаштовували вечірки гри в бінго та давали поміч відділові СУМК.

Ми сповнили наш буджет до централі Союзу, взяли участь у двох З'їздах. Членки нашого т-ва беруть участь у церковному хорі та виконують іншу працю.

Заряд т-ва на 1970 р. Голова — Василина Мельник, 1-ша заст. голови —

пані Топольніська, 2-га заступ. Н. Маркевич, секретарка Розалія І. Гуцуляк, касирка — М. Дребит. Контрольна комісія — Н. Маркевич, пані Олександрук та Іва Лакуста. Кухонний комітет Р. П. Гуцуляк, пані Якімчук і пані Матичук.

Розалія Гуцуляк, секр.

ЕДМОНТОН, АЛТА
Відділ при Катедрі св. Івана

Річні збори відділу відбулись в неділю 30-го листопада 1969 р. в Катедральній авдиторії. Голова відділу Наталка Фарина і Надія Боднар керували зборами. Молитву перед зборами провів о. Хомяк.

Про діяльність відділу звітували членки заряду та голови комітетів. Впродовж року до т-ва вписалось 9 нових членок. Всіх членок тепер є 201. Місячних зборів відбулось 11, зборів Управи 4. Голова т-ва Н. Фарина брала участь у 10 зборах провін. Управи, 12 у зборах церковної громади, 30 — у зборах різних комітетів т-ва і була на 10 засіданнях в справі крайового З'їзду. Виголосила привітальне слово на 6 концертах, 10 бенкетах, 13 чаях і була на 10 зборах канадійських та складових організацій, була делегаткою на крайовім і провінційнім Зїздах.

Крім загальної праці, яку наш відділ виконує щороку наша праця позначилась у таких ділянках. Вислано делегатку на конференцію молоді до Саскатуну; зорганізовано виставку і показ писання писанок сумківцями у нашій міській галерії під час Мистецького Фестивалю. Резолюційний комітет зібрав організаційні завваги і питання та вислав їх до головної Управи Союзу Українок. Відділ гостив делегатів крайового з'їзду. Тепер помагає фінансово у сплачуванні авдиторії. Приходи за рік 1969 були — $43,807.28, розходи — $43.315,43. Пожертви були такі: на Катедру св. Івана $1,120.16, книжки і шафи до бібліотеки — $917.50, на Колегію Св. Андрея — $150.00, на журнал „Промінь" — $159.04, сумківцям — $100.00, стипендійний фонд — $75.00, орган. фонд — $55.00, до ТУС — $561.20, садочок — $150.00.

Звіти комітетів:

Членства — Софія Василишин: улаштовано членський чай, приготовлено адресар для якого обкладинку намалювала Марія Прокопів.

Українська школа — добр. Ю. Лучак. До школи вчащало 130 учнів, які поділені на 7 кляс. Учні виступали у трьох концертах, відбули вечір зустрічі з батьками і в той самий час був показ лекції навчання мови за зорово-слуховою методою, по якій буде відбуватися навчання української мови.

Молодший відділ СУМК. — сходини відбувались кожної пятниці — молодь брала участь в різних ділянках — вишивання для дівчат вчила Славка Гладун, кераміку — Віра Семенюк; писання писанок, печення пасок та шкіряні вироби — п-во Дженис. Відбулось 4 соціяльних вечорків, прогулька до планетеріо, сумківці їздили з колядою.

Садочок — Ф. Кругляк, до садочка вчащало 15 дітей, навчала пані Охота. Українські танки — Н. Сенів. Інструкторкою був п. Куць, учащало 128 учнів, відбулось 5 танкових виступів, рік навчання закінчили успішним виступом у Вікторія школі. Соціяльний — Є. Прокопчук. Комітет приготовив перекуску на 8 різних імпрез. Журнал „Промінь" — М. Гринчук. Комітет улаштував чайне прийняття, з якого 59.04 вислано на „Промінь". $100.00 зложила пані Василишин і відділ у Катедрі. Ювілейний — Є. Верхомин. Влаштував 43 річницю відділу, на якій відзначено 7 членок почесною грамотою. Архіву — М. Гавриш — упорядковував архіви придбав нову шафу для архіву. Церковний — виконував працю при церкві — слідкував за чистою, прикрасою, квітами, улаштував чай у резиденції Владики. Едмонтонська Жіноча Рада — Є. Верхомин — пять членок нашого т-ва занимають місця в управі, двох виступали з промовами, брали участь у місячних сходинах. Асоц. Об'єднаних Націй — В. Бойко. Постачали домашнє печиво для учасників церемонії канадійського горожанства. Брали участь на вечорі міжнародного балю. Видавничий фонд — М. Михайлишин — працював у збірці фондів. Мистецтва — О. Ганочко — відбувались вишивані вечори щодругої середи, придбали кілька експонатів для пров. музею Союзу Українок. Добродійний — М. Чернецька. Влаштували Різдвяний вечір для пацієнтів в Алберта Госпітал і помогли там з свяченим, членки відвідували хворих та подарували українські книжки до різних шпиталів, передплачують „Промінь" і „Український Голос" для пацієнтів, провели збірку у „Дефоділ" і недугу рака. Маєткова — А. Кушнір — держить список посуди. Освітній і бібліотеки — О. Лукомська. Раз у місяць відбувалась освітня програма, проведено три радіопрограми, придбали шафу на книжки, подарували книжки до Едмонтон Сіті Лейбрері та університетської бібліотеки.

Заряд т-ва на 1970 р.: Голова Надя Боднар, уступивша голова — Н. Фарина, заступниці голови — Г. Райчиба, Леся Івасюк, Л. Феняк, рек. секретарка — Г. Федорків, кореспонд. секр. — Н. Мельничук. Заст. секр. — В. Шевчук, касирка — А. Томнюк, заст. — Р. Маланчук. Контрольна комісія — С. Гриник і А. Данилович.

Голови різних комітетів: Українська школа — добр. Ю. Лучак, садочка — — Л. Козяк, молодший СУМК — Є. Репка, бібліотеки й освіти — О. Лукомська, мистецтва — О. Ганночко, місцевої Жіночої Ради — Є. Верхомин, Юнайтед Нейшон — В. Бойко, добродійний — М. Чернецька, церковний — Г. Грекул, осінний баль — Г. Фербей, соціяльний — В. Фарина, архіву — М. Гавриш, фундації — Н. Базюк, журнала — Л. Голубіцька, членства — С. Василишин, похоронних обідів — В. Леськів, бінго — Н. Верстюк, ювілейний — М. Лазарук, „Гюман Райтс" — К. Міськів, організаційний — С. Пауш, маєтковий — Й. Фарина і В. Маланчук.

Г. Федорків, секретарка

ВЕРНОН, Б. К.
Відділ ім. св. Ольги

Жіноче т-во при УГПЦеркві відбуло свої річні збори 14 грудня 1969 р. в церковній залі. Збори відкрила голова В. Кучер. Молитву провів Всеч. о. О. Рибалка. Предсідницею зборів була П. Кіндрачук, секретарювала М. Попович. Слідували звіти членок управи, комітетів і референток.

Діяльність т-ва: З початком року членки ходили колядувати, приготовили Новорічну а опісля Йорданську вечері, 5 обідів і 6 весільних вечер, відбули 9 місячних зборів, 14 засідань, пущення, карнавал-вечеря, 4 писання писанок, академія Лесі Українки і Ольги Кобилянської, продаж пасок і писанок, дарували старшим свячене, навчали дітей писати писанки, улаштували День Батька, 6 похоронних обідів, пікнік для дітей недільної і рідної школи, пікнік громади, храм, 2 ювілейних прийнять, чайне прийняття для двох членок з нагоди уродин, осінній базар, були на 4 зборах Жіночої Ради, дали печиво для міського шпиталю, взяли участь у святкуванні

1000-ліття Кн. Ольги, улаштували Свято Книжки. Наш відділ відвідала голова провін. управи Союзу Українок на Б. К. пані М. Вакалюк і заступниця Люба Кут.

Т-во зложило пожертви на Колегію св. Андрея $50.00, на „Вісник" — $20.00, Інститут св. Івана — $25.00, на „Український Голос" $10.00, на орг. фонд для пров. екзекутиви $20.00, „Промінь" — $20.00, на місцеву церкву — $1000.00, на Народній Дім — $100.00.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — С. Рибалка (добр.) заступниці — О. Шумей і С. Князь, рекрд. секретарка — М. Попович, заступниця — К. Лащук, фінанс. секр. — Ґ. Брамбургер, касирка — П. Кіндрачук. Контрольна комісія — А. Малиш, В. Несміла, В. Кріпс. Сестриці — А. Бобціська, П. Дмитришин, Г. Ладика, Г. Лучак. Комітети: музею — М. Михайлюк, М. Сокол, мистецтва — П. Гакман, В. Несміла. Господинь — Г. Пенюк, О. Симчич, К. Лучак, бібліотеки — В. Кучер, В. Несміла, добродійний — М. Сокаль, В. Кріпс, вітальний — Ґ. Бромбергер, В. Несміла, Н. Міцюк, освіти — П. Кіндрачук, журнала — О. Шурмей, рідної школи — В. Крипс, учителі — нед. школи — П. Кіндрачук, О. Шумей, А. Малиш, В .Кучер, учителі рідної школи — о. О. Рибалка, П. Кіндрачук і М. Степ.

Фінанс. звіт — з року 1968 осталось $607.03, приходи в 1969 — $6.586.70, розходи $6,597.00, в касі осталось $596.73.

М. Попович, секретарка

СТ ДЖУЛІЄН, Саск.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори т-ва відбулися 12 грудня 1969 р. у Народнім Домі. Предсідницею зборів була голова т-ва Софія Процюк а секретаркою К. Хомин. Членки заряду здавали звіти з річної діяльности. Голова т-ва у своїм звіті подякувала також членкам за їх щиру працю.

Впродовж року відбулось четверо зборів і одно засідання. Членки т-ва приготовили обід на спільне свячене та спільний Парастас, приготовили храмовий обід на Покрову, вечерю та перекуску на осінній базар, приготовили й видали весільну вечерю, похоронний обід, улаштували прощальний вечерок для о. і добр. Славченків. Т-во купило елект. павука до церкви, помагали чистити кімнати на оселі Зелений Гай, робили вареники на вечерю на Вакавському Відпочинковім Центрі, прихід з цієї вечері передали до шпиталю у Вакав.

Фінансовий звіт: з року 1968 осталось в касі — $1,626,93. Приходи в 1969 році $918.20, розходи — $2,060.18, в касі лишилось $484.95.

Заряд т-ва на 1970 рік: Голова — С. Процюк, заступниця — А. Вережак, секретарка — К. Хомин, касирка — М. Олексин. Господині — М. Угрен, Д. Олексин, А. Місюра, Д. Буджак, К. Бажовський, М. Угрен М. Сорокан. Господині від начиння: М. Михайлюк. Контрольна комісія — О. Юзик, А. Місюра, Д. Бокшован.

К. Хомин, секретарка.

МОНТРЕАЛ, КВЕ.
Відділ Доньки України

Жіноче т-во при Соборі св. Софії відбуло свої річні загальні збори 15 лютого 1970 р. Збори відкрила голова пані Г. Сенишин, отець настоятель високпрес. В. Слюзар і о. І. Куташ провели молитву і вшанували мовчанкою померших членів. На голову зборів вибрано А. Колісник і двох секретарок — М. Запаринюк і добр. Д. Куташ. Референтки комітетів і делегатки до Жіночої Ради і КУК по черзі складали звіти. Річний звіт праці за рік прочитала голова Г. Сенишин.

Із звітів, було видно велику працю, яку пророблено впродовж минулого року. Відбулося 16 сходин т-ва, з них 9 місячних і 7 сходин Екзекутиви. В рамках культ-освітньої праці було проведено отцями настоятелями постові виклади для членкинь. В Жіночій Раді м. Монтреалю, наше т-во було господинями місяця, була зроблена доповідь про діяльність нашого т-ва і зроблена відповідна декорація-виставa в українському стилі. Референтка нашого т-ва пані Г. Мельник є номінована заступницею Ж. Р. Був влаштований вечір Весняного чаю з показом Моди і виступом Жіночого хору в честь його 10-ти ліття. Відбувся літературний вечір — з доповіддю про письменницю Наталену-Королеву та вечір - відзначення журнала „Промінь" з рефератом добр. Л. Слюзар та з художним читанням уривків з поезій творів з журналу.

Відбувся реферат про княгиню Ольгу, в 1000 літні роковини смерти її; також реферат про письменника Ів. Котляревського в 200 ліття народження. Відбувся виклад про споживну вартість соняшникової олії. Висвітлено знимки з України з поясненнями і спогадами. Відбулась доповідь-обговорення статуту СУК, значення членства та обов'язки їх. Членкині були ініціяторами та викладачами на курсах Українознавства на літній оселі і активно допомагали в господарській праці оселі. Була влаштована гутірка з представниками нашої кредитівки про значення і користь її в нашому житті. Наші членкині регулярно допомагають у праці та вихованні Молоді — СУМК. Членки брали активну участь у розпродажі Енциклопедії. Виготовили ляльки князя Володимира, княгині Ольги, бояринь і українців, які будемо щороку випозичати на виставу Людина і світ у Монтреалі. Брали активну участь у випуску Курсів Українознавства, де заслухали високозмістовний виклад редактора Рахманного, як і щороку, наші членкині взяли участь у приготувані ялинки до Museum of fine Arts в українськім стилі. Наші членкині були ініціяторами художної виставки в Український день на Expo цього року. В річницю смерти Симона Петлюри була переведена збірка на храм св. Симона в Парижі — 100 дол. Були влаштовані прогульки до різних установ.

Церковний комітет постійно дбає про прикрашення і чистоту Храму Божого. Добродійний комітет відвідав хворих і немічних по домах і шпиталях. Господарський комітет приготовляв обіди і перекуски, свячене з розігравкою писанок, дохід з чого переслено на Колегію св. Андрея. Членки влаштували прийняття О. І. Куташу в честь його висвячення на священослужителя. Члени добродійного комітету зробили розпродаж вживаних речей на суму 126 дол., з чого 100 дол. було пожертвовано на будову старечого дому. Було видано допомогу бідним і хворим. Постійно підтримуємо журнал „Промінь", приєднуємо передплатниць, збираємо прес. фонд і оголошення. Зробили успішний Базар, Загальний прихід за рік був 6787.35 розхід 6927.74, з чого пожертвовано на церкву 3,600.00.

УПРАВА НА 1970 РІК

Почесні голови — добр. Л. Слюзар і А. Колісник, уступивша голова — Галина Сенишин, голова — Стефанія Кульба, заступниці — Г. Мельник, О. Шевчук, О. Регуш, рекордова секретарка — Віра Нечай, кореспондентка — Зіна Гоменок, фінансова секретарка — Віра Цюрко, касирка — Марія Якович, освітній комітет — О. Шев-

(Докінченння на ст. 33 — обкладинка)

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Налисники з картопляною начинкою

Дуже добрі зі сметаною. Можуть заступити вареники на скору потребу. З нижче поданого припису буде 6 до 7 налисників. Для більшої родини можна припис збільшити. У приписі є вода і молоко. Воду додається для того, щоб налисники були ніжніші, але це необов'язкове і можна вживати тільки молоко, як хто бажає. Начинку до налисників приготовити так, як до вареників. Зварити картоплю, пом'яти, посолити до смаку, заправити підсмаженою в маслі цибулькою і додати трохи сира.

2 яйця, ½ горнятка молока, 2 ложки води, ½ горнятка пересіяної муки, ¼ ложечки соли.

Убити яйця, додати молоко і воду, домішати решту складників і добре вбити. Помастити маслом маленьку пательну (6 цалеву) і загріти добре. Влити кілька ложок тіста, приблизно три, схилити пательну сюди туди, щоб тісто розлилося і покрило спід тонкою верствою. Коли підпечеться зі споду, обернути на другий бік. Щоб налисники були ніжні, то радять їх не обертати, тільки підпекти з одного боку, але це справа особистого смаку. Вибрати спечений налисник на тарілку і далі так само поступати, аж усе тісто зужиється. Наложити картопляної начинки на налисник і звинути. Укладати начинені налисники у вимащену маслом посуду, найкраще „кесерол", залити густою сметанкою накрити і дати до мірної печі, на 25 хвилин. Подавати гарячі з кислою сметаною.

Налисники теж добрі з іншими начинками, як кому до смаку. Може бути сир з яйцями і кропом та зеленою цибулею, відсмажені гриби, капуста тощо. Такі налисники подається як одну з головних страв. Можна теж приготовляти налисники з солодкими начинками — солодкий сир, свіжі або варені овочі. Солодкі налисники подається на десерт.

Печена фасоля

4 горнятки білої фасолі (2 фунти),
4 ложечки соли (рівні),
1 невелика цибуля,
пів горнятка помідорового „кечап",
5 ложок молясу.
1 ложечка сухої муштарди,
пів фунта солонини.

Фасолю перебрати, виполоскати і намочити наніч. Додати сіль, дрібно покраяну цибулю і якщо потрібно більше води. Накрити і варити до мягкости. Додати до фасолі покраяну на кавальчики солонину й решту складників. Фасоля має бути покрита плином. Якщо вода дуже виварилася, додати кілько потрібно. Лишити кілька кавальчиків солонини на верху. Накрити й пекти в печі (325 ст.) дві години. Покришку зняти й ще пекти 15 мінут, щоб верх добре зарумянився.

Каляфіор по-італійськи

Потрібно:
1 каляфіор
1 ложка масла
3-4 ложки тертого сира
3 платки шинки
¼ ф. печериць
3 помідори.

Зварити каляфіор, покласти його на огнетривалий полумисок вимащений маслом, посипати тертим сиром (швайцарським або пармезаном), дрібно січеною шинкою і покраяними, душеними на маслі печеричками. Потім полляти чистим, але густим помідоровим соком і вставити до печі на 15 хвилин, щоб зарумянилось.

Начинка до дробу

2 горнятки тертої булки
2 горнятки молока
2 яйці
2 ложки посіченої зеленої петрушки
3 ложки кропу
2 ложечки заправи (полтри дресінг)
1 велика цибуля
2 ложки масла
½ фунта меленого мяса (яловичини або товстого свинячого)
1 ложечка соли
⅛ ложечки перцю.

Намочити терту булку в молоці. Яйця розбити і вимішати з булкою. Додати петрушку, кріп і заправу.

Присмажити дрібно посічену цибулю в маслі, додати мясо, посолити і поперчити; добре разом пересмажити. Додати мясо до булки і разом добре перемішати. Начиняти тією начинкою курку або індика.

Яблука з кремом

Потрібно:
6 яблук
пів чвертки сметанки
2 яйця
1 ложочка муки
1 ложка цукру.

Обібрати яблука і вивертіти середину ножем. Виверчені яблука начинити заварюванням (конфітурою) або міґдаловою масою. Яблука уложити на пательні і додавши дрібку води, спекти у легкій рурі. Окремо зладити крем із сметанки, муки, жовтків і цукру, добре розколотити, додати шум із білків. На кінці залити яблука тим кремом і ще легко запекти.

Консервовані суниці з медом

Хочу поділитись з читачками „Променя" приписом консервування ягід-суниць, або трускавок та малин — з медом, замість цукру. Я собі випробувала цей спосіб і вживаю його успішно вже 5 років, він є легкий, добрий і поживний, бо мед має лічничі вартости. Спосіб:

Сполоскати суниці або малини через друшляк і хай стече вода. Мед загріти, щоб прибрав форму плину.

Наложити ягоди у квартові слоїки до половини слоїка і полляти ягоди трьома ложками меду, тепер доповнити слоїки решта до верху і знов полляти трьома ложками меду. Лишити слоїки з овочами на пів години, ягоди пустять сік і всядуться, доповнити слоїк ягодами і знов поляти двома ложками меду. Тепер дати на накривки нові ґумки, тісно закрутити.

Поставити ґратки на другий щабель від споду в духовці з автоматичним контролем і включити лише спідній елемент на 250° Ф. дати на ґратки наповнені, приготовані з овочами слоїки на пів години, або аж поки почнуть підходити бульки. Тоди вимкнути елемент (згасити) і хай слоїки стоять у духовці ще пів години. Вибираючи слоїки не витягати за закрутки.

Подала **Єлисавета Шелепюк,**
Форт Вілліям

Почорнілий алюмінійовий посуд можна висвітлити, прокипятивши в ньому воду, підкислену оцтом.

(Докінчення з ст. 31)

чук, Я. Береза, А. Ковальчук. Референтка С.У.М.К. — Галина Мельник, Господині — М. Гнатів, М. Пушкар, М. Бучак, М. Кучер, О. Дудник, Т. Дребот. Церковний комітет — А. Демітрак, М. Пушкар, А. Прокопюк, М. Підкаленко, О. Малащук, Н. Романишин. Бібліотекарки — В. Маланчук, О. Мигаль, добр. Л. Слюзар. Залізний фонд — К. Савицька, О. Пасека. Базаровий комітет — О. Рогуш, С. Головач, М. Текела, Я. Випрук, Е. Підвисоцька, М. Березка, Р. Прокопів, А. Турянська. Добродійний комітет — Д. Костирська, А. Гах. Відвідувачки хворих — Л. Слюзар, Т. Сідоренко, А. Твердун. Поборювання рака — Михайлина Нема. Журнал „Промінь" — Л. Слюзар. Фонд Н. Кобринської — Л. Слюзар. Делегатки до КУК — З. Роніш, А. Колісник — до річних зборів КУК 1970. Делегатки до Жіночої Ради і до Обєд. Націй — Г. Мельник, М. Текела. Дель. Пров. Екз. СУК — Галина Мельник. Контрольна комісія — О. Русин, О. Ярушевська, А. Панчук. Архіви — Стефанія Головач.

Віра Нечай — секретарка.

ВЕҐРЕВИЛ, АЛТА
Відділ ім. св. Ольги

Членки відділу відбули свої річні збори 2 грудня 1969 р. Заряд т-ва і референтки здавали звіти з праці товариства за цілий рік.

Впродовж року відбулось 2 забаві, базар, випродаж домашнього печива, 7 обідів і 3 перекуски. Членки т-ва приготовили і видали страви на 7 бенкетів. Під час площової вистави (ярмарок) у Веґревилі обслуговували їдальню через 4 дні.

Відділ зокрема мав референток, які займалися збіркою на різні добродійні цілі, комітет відвідував хворих і тих, що працювали для церкви. Українська і недільна школа та садочок є під опікою відділу і учні тих шкіл улаштували Різдвяний концерт й у свято День Матері. Відділ відсвяткував роковини Лесі Українки, зложив жертву на стипендійний фонд і дав $100.00 на дитячу оселю Київський Гай у Бонівил Алта.

Фінансовий звіт: в касі осталось з 1968 року — $367.09, приходи в 1969 р. — $11,389.92, розходи — $10,455.27, в касі осталось $1,301.74.

Заряд т-ва на 1970 р.: Голова — Єва Семирозум, уступивша голова — Розалія Синюк, заст. голови — Анна Ошуст і Анна Загарійчук, рекор. секр. — Єдна Равлюк, кореспондентка — Олена Мельничук, касирка — Василина Северин. Контрольна комісія — Василина Шапка, Михайлина Касіян і Мальвіна Байдала. Сестриці — Д. Шевчук, А. Фаріон, Дж. Яцюк, С. Ілюк і Р. Синюк. Добродійний комітет — Р. Гук і М. Дідух, референтка журнала — О. Мельничук, відвідування хворих — М. Винничук, А. Ґошко і Дж. Яцюк, архіву Ф. Павлик. Недільної школи — М. Чомик, А. Маціборська, О. Касіян, А. Загарійчук і З. Туржанська; української школи — О. Мельничук і М. Касіян, СУМК — Ф. Сорокан, площової їдальні — Ф. Павлюк і К. Симинюк, печива — Є. Гунчак, В. Кирильчук і А. Байдала. Програмовий комітет — Ґ. Палагнюк, А. Ґошко і А. Загарійчук. Базаровий комітет — К. Семелюк і Р. Синюк.

О. Мельничук, секретарка.

КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ — ВІДДІЛ ТОРОНТО ВІДЗНАЧУЄ 25-ЛІТТЯ СВОЄЇ ПРАЦІ

Двадцять п'ять літ існування організації, здається, не такий то вже довгий час, та коли зробити підсумки праці, тоді покажеться скільки вложено зусиль і труду в зорганізування хоч би тільки культ.-освітньої та харитативної ділянки. Ця остання, по другій світовій війні була широко розпрацована. Тому сьогодні можна сміливо сказати, що дійсно важкою і мозольною працею Комітет Українок Канади в Торонті здобув собі право поважної української організації серед своїх, а репрезентанта українських жіночих організацій серед наших співгорожан. Працюючи в день на прожиток, а вечером, лишаючи родину, йшли достойні голови, враз із членками організацій — витривало до цього свойого срібного ювілею.

В залі „Бейбі Пойнт Ладж" зібрались 14 березня ц. р. представниці й представники наших центральних установ місцевих й позамісцевих (Гамільтон) на гостину, якою Комітет Українок Канади, відділ у Торонті відзначував своє 25-ліття. Святковий вечір відкрила і ним проводила пані О. Карманін. Молитву провів о. прот. Ю. Ференсів. За почесним столом засіли: о. Ю. Ференсів, М. Солонинка, голова О. Ж. ЛВУ, О. Ковальська, містоголова крайової управи ЛУКЖ, Л. Хорош Ґрегорі, крайова голова С. УК., Г. Лазарович, голова К У К в Гамільтоні, радний Торонта В. Бойчук, голова Торонтонського К У К — д-р О. Бойко та голови Комітету Українок Канади в Торонті від початків його існування пані: К. Сакалюк, О. Ковбель-Карманін, С. Проців, Г. Мазуренко, Л. Ганківська, інж. Л. Вертипорох, О. Заяць, д-р З. Плітас із незалежних причин були неприсутні д-р В. Кос, С. Савчук і Ем. Остапчук.

Устні привіти склали: д-р О. Бойко, голова К У К в Торонті та радний Торонта п. В. Бойчук, підкресливши потребу активнішої участи українського жіноцтва в політично-громадському житті Канади. Численні письменні привіти наспіли від наших Владик: архиепископа Михаїла і єпископа Ісидора та від складових організацій.

В програму вечора входила деклямація молодої рецитаторки Ганусі Лантух, вірша Лесі Українки „Геть думи сумні". Перша голова Комітету Українок Канади в Торонті, пані Калина Сакалюк, в дуже цікавому рефераті подала організаційні початки і огляд праці К У К в Торонті. Оснування відділу припало на кінцеву фазу другої світової війни, бо в 1944 р. відбулись його основуючі збори. Праця провадилась дуже скоординовано, з великою посвятою, бо треба було нести поміч так моральну, а ще більше матеріяльну третій українській еміґрації. Організовано збірки одягу і висилку пакунків до Европи, до таборів. Вишукувано приміщення для перших приїзджаючих. Нераз треба було давати й грошеві допомоги на закупи харчів, заки хто одержав першу зарплату.

Сьогодня, оглянувшись на пройдені роки, треба склонити в пошані голову перед тими мужніми жінками, що потрафили в тих повоєнних часах проробити стільки організаційної роботи і зібрати такі суми грошей на харитативні цілі. Ось перша посилка грошей до Фонду Допомоги в Вінніпегу виносила $11.421,33, а рік пізніше вислано других $2.500, а за $600. — вислано знова пачки до таборів! Вже самі ці тільки цифри (на ті часи дуже високі!) вказують на великий вияв доброї волі і серця в допомозі братам і сестрам, жертвам війни, але рівнож на ті великі зусилля і вклад праці, які коштували тих, що взялись за неї!

Ювілейне прийняття закінчила д-р З. Плітас подякою всім учасникам і організаторам прийняття та всім тим, що причинились до його успішного проведення, зокрема квітярні „Меріс Фловер Шап" за дарові квіти і корсажі. Цей святочний вечір і гостину закінчено відспіванням національного гимну — „Ще не вмерла Україна". —

Катря Гарасевич
пресова референтка КУК

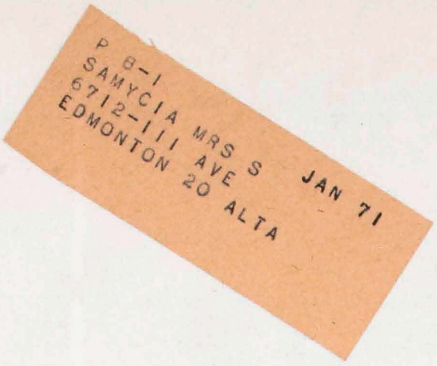

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ВИШИВАТИ

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

так називається книжка вишивок і стібів, написана в англійській мові. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, доріжок, рушничків з показником кольорів ниток. Є взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Книжку видав Союз Українок Канади.

Продається по $4.00 з пересилкою.

ЩОЙНО ВИЙШЛА З ДРУКУ ЦІННА ПРАЦЯ ПРОФ. Д-Р Н. ПОЛОНСЬКОЇ-ВАСИЛЕНКО

„ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ"

Цікава змістом, цінна історичним минулим, в якім насвітлено найбільш видатні постаті українських жінок дала нам авторка працю, а зокрема в 1000-ліття смерти Великої Української Княгині Ольги, якій присвячено поважну частину в розділі княжок доби. Головні розділи книжки:

Жінки княжої доби
Українські жінки Литовсько-Польської доби
Жінки доби Гетьманщини
Українські жінки XIX—XX ст.

Книжка дуже гарно видана, на дорогім папері, багато ілюстрована в мистецькій полотняній оправі. Стор. 160. **Ціна . . $6.00**

Замовляти в Союзі Українок Канади на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
620 Spadina Ave., Toronto 4, Ont.

ВИ ВЖЕ ЗНОВ МОЖЕТЕ НАБУТИ

куховарську книжку п. з.

THE ART OF COOKING — UKRAINIAN STYLE

Вже вийшло 5-те поправлене видання.

Ціна $2.50 з пересилкою.

Замовлення посилайте на адресу голови відділу ім. Л. Українки

Mrs NANCY WOROBETS,
2680 Bainbridge Ave.
Burnaby 2, B. C.

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

СУМКІВЕЦЬ

Батьки і матері — подбайте, щоб ваші доростаючі діти були передплатниками цього журнала. Це для них він редагується і друкується. Поручіть його своїм знайомим. „Сумківець" заслуговує вашої піддержки й уваги.

Журнал „Сумківець" виходить що три місяці. Містить матеріяли спеціяльно для української молоді. Передплата $2.00 на рік.

Замовлення посилати на адресу:

SUMKIVETZ
1041-8th St. East
Saskatoon, Sask.

ПЕРША СУМКІВСЬКА ПЛАСТИНКА!

Купуйте для себе! **Купуйте іншим для подарунку!**

Хор старшого відділу СУМК при Катедральному Соборі Св Івана Хрестителя ч. 145 ім. Адама Коцка в Едмонтоні, Альберта видав ПЕРШУ СУМКІВСЬКУ ПЛАСТИНКУ з такими піснями:

І. частина: 1. Єднаймось діти України, 2. Ой, у вишневому садочку, 3. Ніч яка місячна, 4. На городі верба рясна, Ой, піду я до млина, 6. Пташиний хор.

ІІ. частина: 1. Садок вишневий, 2. Крилець, Крилець, 3. Бодай ся когут знудив, 4. Дівчино прощай, 5. Та туман яром котиться, 6. Човник хитається.

Диригент сумківського хору: РОМАН СОЛТИКЕВИЧ.

Замовлення враз з грішми в сумі $5.00 за одну пластинку висилати на адресу:

Mrs. W. JANIS — 12220 — 126 Str., EDMONTON, Alta

До кожного замовлення треба додати 50 центів на пересилку.